

II. évfolyam, -1.sz. (1984).

vitéz Baranchi Tamáska Endre

Az elszakíthatatlan lánc.

Nemrégiben találkoztam egy magyar asszonnyal, aki a fitestvérének a baráti üdvözlését adta át nekem. Beszélgetésünk közben említette, hogy az öcse, aki a tavalyi bécsi Ludovikás Találkozón résztvett, - ha azokról az együtt töltött napokról beszél - a szemeiben igen sokszor örömkönnyek jelennek meg.

Hát igen, - jó a régi bajtársakkal, barátokkal együtt lenni, sok-sok év után is és a régi emlékeket feleleveníteni.

Ma már otthon - Magyarországon - a volt katonaiskolások, ludovikások, és hadifoglyok is össze tudnak jönni baráti összejövetelekre - beszélgetésekre. Akik pedig ott nem tudnak megjelenni, levélben tartják egymással a kapcsolatot.

Úgy látom, - hogy az otthoni kommunista párt mégsem olyan erős, hogy a régi csendőrök is összegyűlhessenek - találkozhassanak néha - néha. Azok még mindig a fekete listán vannak. Ezt mi örömmel és büszkeséggel könyveljük el, hogy a megöregedett oroszántól még mindig félnek.

Hagy idézzek egyik otthon élő csendőrtiszt leveléből; "Ismét egy esztendő van a hátunk mögött. Ilyenekor idehaza és szerte a világban szétszórt barátok, ismerősök megállunk egy rövid időre. Még élünk, mondjuk, de arra is gondolunk, vajon ki távozott el közülünk az elmúlt évben. A fiatalkori ismeretség mely benyomásait nem lehet kiirtani, legfeljebb időnként feledni lehet. Petőfi / pedig még fiatal volt, amikor e sorokat írta / is így kiáltott fel; "Hol vagytok ti régi játszótársak, közületek csak egyet is lássak!" Petőfi 25 évesen, mi pedig 70 évesen sőhajozunk diák, katoná, és hadifogoly barátaink után. Természetesen amíg élünk. Aztán ugyis jön a feledés mindent betakaró fátyla. A családtagok még egy darabig gondozzák sírjainkat és emlegetnek bennünket, aztán mi is úgy járunk, mint az itthoni elődeink és a magyar történelem emigránsai. Akár "akóczy, akár Kossuth korból, vagy az I. és II. Világháború száműzöttjei. Ilyen a törvény ezen a földön. Majd aztán 50- 100 év múlva a történetírók fognak foglalkozni a XX. század halottjaival s kit felmagasztalnak, kit befekéltetnek. A történetírás kaméleon, ahogy a mindenkori hatalom kívánja. Ezt a jelen századunk is mutatja. -

"Egámhoz ölelem a nagy magyar család minden tagját, akárhol is vannak e földön. Szeretném megélni, hogy bekés szeretetbém találkozhasson

mindenki akár Kolozsvárról, akár Bostonból jön haza. Mondhatom, hogy ez vágyálom lehet, de kívánni szép!

Tudom, hogy szívetek tele van vágyal a régi haza iránt még akkor is, ha időnként jól érzitek magatokat és ápoljátok az összetartozást. Úgy látom, hogy ez éltető elemetek. Mi itt, Ti ott még élünk. Gondolatban nagyon közel, a valóságban nagyon messze vagyunk egymástól. Bár nem a nagy távolságok, hanem az országhatárok választanak el bennünket. Tölünk alig 15 km-re van Burgenland és mégis milyen messze van". - Jó barátom, tisztársam, - hadifogoly és börtöntársam levelét többször átolvestam s annak sorraiból minduntalan kisugázzott, hogy a régi bajtársi kapcsolatok megmaradtak. Azt semmiféle hatalom, párt, távolság, idő sohasem tudja megsemmisíteni. - Mi akik a szabad földön élhetünk, tartjuk kötelességünknek, hogy a bajtársi kapcsolatokat továbbra is hűen ápoljuk. Legyünk sokat együtt, míg erre a földi életünkben lehetőségünk kínálkozik. Az otthoni jóbarátainkkal, bajtársainkkal pedig tartjuk ezt a bajtársi kapcsolatot, mert mint az idézett levél is bizonyítja, azt igen sokan megérdemlik, az elszakíthatatlan lánc igen erős még ma is.

* * *

/csend-ör-szem/

Fűry Lajos ;

SZENZÁCIÓ A MESTER UTCÁBAN .

A Kiskakuk vendéglő vadszöllővel befutott kerthelyiségében Lossó Lőrinc és bandája egész este nekünk húzta ezt a nótát,

"Zsindelyezik a kaszárnya tetejét,
Mind elvitték a legények elejét..."

Egy kicsit elsiettük ugyan a dolgot, mert még nem a bevonulásra, hanem csak a sorozásra készültünk. Néha virágos jókedvünkben aggodalmasan gondoltunk arra, hogy mi történik akkor, hogyha mégis valamilyen oknál fogva nem válunk be katonának. Fiatalok voltunk, egészségesek, tele erővel és vidámsággal, mégis. Hallottuk azt, hogy nagyon megválogatják a katonasanyagot. Nagy béke közepén éltünk és a sorozó orvos sokat visszautasított, mert sportszíve volt, vagy a szeme miatt. Nagy szégyen volt a szemünkben, aki nem vált be katonának.

Apáink is egyre mondogatták, hogy a katonaságnál csinálnak majd "embert" belőlünk. A lányoknak is megcsillant a szemük, amikor meghallották, hogy katonák leszünk.

Pedig sokáig titokban tartottuk, hogy sorozásra megyünk.

Két héttel előtte megkaptuk a katonai sorozásra a behívót és büszkén mutogattuk egymásnak ha találkoztunk, de a lányoknak nem akartuk megmondani. Csányi Laci húga azonban elmondta Borbély Arankának és másnap már az egész nyolcadik osztály tudta a Veres Pálné leánygimnáziumban.

A legnehezebb alapvizsgálatainkra nem mentünk olyan izgalommal, mint a sorozásra.

Reggel nyolc órakor, lehetünk vagy háromszázan a Hungária-úti előljáróság udvarán. Jegénye magasra megnőtt szálas legények és duzzadó izmú, széles vállú vágóhídi munkások közt, szorongtunk mi diákok, talán tizenhatan.

A kaput bezárták és amíg fel nem esküdtünk katonának, addig nem lehetett kimenni.

Az udvar árnyékos oldalában, kökockákon ültünk és néha valamelyik erőltetve viccet mesélt, de ha nevettünk is, figyelmünk az épület felé fordult. Egy kövér őrmester iratcsomóval a kezében i-

dönként kijött és harsány hangon olvasta a neveket. Kinek a nevét olvasta, azok huszas csoportokban megindultak utána az épületbe.

Délre járt már az idő, mert odakint a diplomok egymásután harangoztak, amikor végre ránk került a sor.

Kidüllesztettük a mellünket, felemeltük a fejünket, amikor a krétával, a padlóra rajzolt körbe léptünk a sorozó bizottság elé és az orvos mustráló szemétől vártuk a döntést.

Odakinn az öltözőben jókedvűen veredtünk össze.

Mindegyikünk kezében ott volt a cédula, ráírva a nagy A betű, ami azt jelentette, hogy alkalmas.

Egyedül Deák Gyuszi öltözött szótlanul.

A rendőr oda jött hozzá.

Maga elmehet, magának nem kell várni, mert nem tesz esküt, nem vált be katonának.

Deák Gyuszi sápadtan ment ki a kapun és odakint megvárt.

Hiába vigasztaltuk, hogy majd a pótsorozáson még beválhat és minden rendben lesz, Deák Gyuszi csak szomorkodott.

Délután már szétfutott a hír a Mester utcában.

Mátray Tibi odaállt büszkén Juhász Éva elé.

- Ugy nézzen rám Éva, hogy máától kezdve besorozott katona vagyok.

A lánynak megcsillant a szeme és a matrózblúz közelebb simult egy óvatlan pillanatban, ahogy egymás mellett mentek az utca forgatagában.

Amikor lekanyarodtunk az Ullői útról, a szülők és tanárok látóterületén túl voltunk, megfogtam Haraszi Lili kezét.

Magyar Ilonka jött szembe velünk, vörösre sirt szemét zsebkendővel gyömöszölte és Lili fülembe sügta.

- Szegény Gyuszi! Ki gondolta volna, hogy nem válik be....

Estére nagy esemény színhelye volt a Lovásártér.

Törönymagasságu, két pózna között kifeszített kötélén, Strohschneider Mátyás világszenzációs bemutatója, ahogyan az öles falragaszok hirdették. Sokat hallottunk már és az újságok is megírták, hogy először a rendőrség nem akarta engedélyezni az életveszélyes bemutatót, alatta kifeszített védőháló nélkül. Végül mégis megadták az engedélyt.

Erthető volt az izgalom.

Hat órákor már megkezdődött a tömegek vándorlása messze környékről. Mindenki igyekezett a két pózna közt elhelyezkedni. A hangszórókból messze hordta a szél a vidám muzsikát és a tömegben megkerestük a lányokat, szorongtunk egymás mellett, kezüket fogva és fölfelé figyelve.

A hangszóró néhány figyelmeztetést mondott.

- Strohschneider Mátyás teljesítménye egyedülálló a világon, Belépődíj nincs, hanem önkéntes adományok gyűjtésére, perselyes gyűjtők járnak. Kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy régi pénzeket és nadrággombot ne dobjanak a perselybe, mert ez sérti a mester művészetét.

Nyolc órákor, amikor a Duna felőli hűvös szél elfeküdt valahol, kigyulladtak a fényszórók, a színes lámpák és a kötélmegindult fölfelé Strohschneider Mátyás.

Hosszú, nagy rudat tartva a kezében, átszaladt a két pózna közti kötélén, oda vissza.

Óriási tapsvihár következett és csörrentek a perselyek.

Ezután bekötötte a szemét és úgy ment át. Még nagyobb taps. Utána asztalt és széket helyezett a kötél közepére és ott megebédelt.

Élvezetelállítónan izgalmas mutatványok következtek egymásután.

Lili fázósan simult hozzám és közben az óráját nézegette állandóan.

- Nyolcra muszáj hazamennem....

A hangszóró most bement;

- Világszenzáció következik! Strohschneider Mátyás zsákbakötve egy

taligát tol át a kötélén ! Önkéntes vállalkozó kerestetik, aki vállalkozik, hogy beleül a taligába ! Száz pengő jutalomban részesül. Jelentkezni lehet a hangszórós kocsinál, az igazgatósági irodában...

Rémült moraj futott át a tömegen.

Ki vállalkozik arra, hogy zsákbakötve egy taligás áttolja egy szál kötélén, templomtoronymagasságban.

A zenekar vidáman játszott és a pőzna tetején Strohschneider Máttyás várakozóan tekintett le, hogy lesz-e jelentkező.

Közben készítette a kellékeket a mutatványhoz.

Oblós, kubikos talicskát húztak fel hozzá kötélén, aztán egy ember segített belebujtatni a zsákba.

A hangszóró újra bemondta;

- Jelentkezés hiányában a mester kénytelen üres taligával menni...

Akkor mindenki elámult, mert a bemondó hangja elakadt és kisvártatva bemondta a nagy szenzációt.

- Hölgyeim és uraim ! Mégis akadt egy bátor vállalkozó, aki hajlandó beülni az égi taligába !...

Zömök fiatalember kapaszkodott felfelé a kötélletrám és Lili felsikoltott mellettem.

- Te, odanézz ! Hiszen ez a Deák Gyuszi !...

Óriási tapsvihar fogadta a felfelé mászó Gyuszit. Szünni nem akaró éljenzés és lengették felé a kalapokat, kendőket.

Amikor felért a pőzna tetejére és játékkatonává törpült a magasban, a hangszóró megegyeszer bemondta.

- A bátor vállalkozó neve Deák Gyula ...

Falotti némaságba dermedt mindenki.

A mester feje fölött bekötötték a zsákot, kezébe nyomták a taliga két fogantyúját és Deák Gyuszi óvatosan beült a taligába.

A gyengébb idegzetűek befogták a szemüket és elfordultak.

Gedeon Ilonka sírva fordult hozzánk.

- Ez a szegény fiú most feláldozza magát szégyenében, mert nem vált be, kellene szólni a rendőrnek, hogy ne engedjék meg...

A mester próbálgatta az egyensúlyt és óvatosan lépett előre, de a taliga kereke már rajta volt a kötélén.

A zene most elhallgatott.

A taliga kereke lassan fordult és a zsákbakötött mester tolt a taligát maga előtt. Ugy a közepe táján megbillent, mintha lépést tévesztett volna és Juhász Éva elájult.

A lányok mind sirtak, mert tudták, hogy mért vállalkozott Deák Gyuszi erre a merészségre.

A perselyek csörgése is megszűnt.

Tapsolni is elfelejtettek, amikor átért, mert azonnal hátrafelé indult vissza, a taligát most húzva maga után.

Lili hangosan imádkozott.

- Istenem, csak már átémne, add hogy baj nélkül visszajöjjön.

A hangszórók és a taps riasztották fel.

Nyolc óra már elmúlt, még mindig ott tolezkodtunk Lilivel az igazgatósági kocsi körül, ahol a nap hőjét, Deák Gyuszit ünnepelték.

Sietve kísérték Lilit hazafelé és a Mester utcában diadalmenetben elől Deák Gyuszi és Juhász Éva és utánuk végeláthatatlan tömeg kísérté a nap hőjét.

vitéz Baranchi Tamáska Endre;

V i s k i é r d e k e s s é g e k .

Ezt a község nevet akkor hallottam először, amikor a nyíregyházi református elemi második osztályába beíratk. Ott egyik legjobb barátom lett viski Lator Gyurka.- Később a földrajzi tanulmányaim során újra előjött a név, amikor is megtanultam, hogy egy község a Tisza mellett és Máramaros vármegyében található.

Sok esztendő múlt el, míg újra előkerült Visk község neve az emlékezetem tárházából. A dolog pedig úgy adódott, hogy lovasbalesetemből felépülve "azonnali" hatállyal áthelyeztek a Máramarosszigeti Csendőr-osztályhoz segédtszti minőségben. Így jutottam a nyírségi akácos homokbuckák közül a máramarosi magas hegyek közé.- Kicsit Petőfi befolyása alatt állottam még akkor s vele együtt gondolkodva, magam is így mondtam; "Mit nekem te zordon Kárpátoknak fenyvesekkel vadregényes tája...."

De bele kellett törődnöm a felsőbbség parancsába.

Mint segédtszti, kezdtem ismerkedni új munkakörömmel. Egyik alkalommal megállva az osztály térképe előtt, megtaláltam örseink között Visk községet is.- A vármegyei főleveltárossal, Dr. Joddy Gáspárral barátságot kötöttem,- kezdtem tanulmányozni Máramaros vármegye történetét, multját.- Így jutottam el a nevezett községhez is.- Viskről aztán sok érdekességet tudtam meg. Furcsa egy község volt.- A Tiszától délre volt, közel a hegyek lábához. Lakosai nyakas, kuruc magyarok voltak. Azt is megtudtam, hogy azok jóformán mind kurta nemesek és igen büszkék erre.

Visk hasonló módon "Korona város" címet kapta Mária Teréziától, mint Máramarossziget, Técső és Huszt. Ebből adódott aztán az az érdekesség is, hogy mikor Visk visszakerült Kárpátalja visszafoglalásával az Anyaországához s megkapta az új magyarnyelvű faluvégi táblát, hogy; VISK NAGY KÖZSEG,-a viski büszke magyarok egy külön táblát szegeztek alá ezzel a felirással; Ez a község város, mégpedig KORONA VÁROS.-

Arról is híres volt, hogy lakói, annak ellenére,-hogy a község nagy része már a hegyek között terült el, mégis nagy alföldi magyar lovakat tartottak, nem pedig az apró ruszin hucul lovakat.- A régi békevilágban a viski legények javarésze éppen a nyíregyházi huszárokhoz vonult be. Az a viski legény pedig, aki egy év után nem kapott legalább egy krumplivirágot a gallérjára, nem mert hazamenni a falujába.-

A viskiek nem voltak hajlandók a cseh hadseregében szolgálni, így a községre a kormány hivatalosan hadisarcot vetett ki. Inkább fizették, mint a lepénysapkájú cselák uniformist viseljük.

A verekezésben sem voltak utólsók. Miután a cseh csendőröket több ízben megverték, a cseh belügyminiszter kénytelen volt a viski örsöt áthelyezni Bustyaházára. Ott a jámbor ruszinok között nagyobb volt a biztonság. De a cseh csendőrnek ezután sem volt ajánlatos,-különösen mulatság alkalmával Visk községben mejelelni.

Olvastam a viski református egyház történetében azt is, hogy egyik alkalommal,-egy áhítatos vasárnapon- az egyik rajzó méhraj berepült a templomba s ott majdnem halálra csipte a katedrán lévő Tiszteletes urat. A méhrajt sikerült egy kasba befogni,- A presbiteri tanács összeült, hogy ítélkezzen. Az egyik presbiter emelkedett szólásra, aki ekként kezdte mondókáját;

Tekintettel arra, hogy a bűnös méhraj az egyházunk buzgó szolgáját,- a Tiszteletes Urat a templomban csipte meg,- majd szünetet tartva így folytatta nyomatékosan,-ajánlom, hogy úgy büntessük a méheket, hogy az Istenháznak a tornyából,-a legfelsőbb ablakból dobjuk ki őket.

A bölcs indítványt meghallgatták a többiek és elfogadták.-

Utána mindjárt el is indult a menet. Elöl a harangozó a méhkassal s mögötte pedig a presbiterek komótos léptekkel.- A recsegő falépcsőkön hamar feljutottak a toronyba s ott a harangozó a kúrator intására teljesítette a sentenciát.- A legfelső ablakot kinyitotta.- A presbiterek kára némán állott a hát-térben és várt.- A harangozó lefordította a méhkassal s elvette előle a deszkadarebot, majd a kassát megütögetve, abból a méhraj, mint egy szőlőfürt zuhant alá.- De csak kis ideig, mert a következő pillanatban már robbanásszerűen röppentek szét a méhek.-

Erről nem volt ajánlatos egyébként érdeklődni a községben,- ajánlotta Joddy főlevéltáros,- mert örökre szégyelték a megtörténteket a viskiek.

..... Ennyi előtanulmánnyal gazdagodva, hamarosan kaptam egy parancsot az osztályparancsnoktól, hogy valami kisebb fajta ügyet kell kivizsgálnom Viskén.- Örültem, hogy egy ilyen, furcsaságokról nevezetes községbe fog vezetni az útam.- Az őrsparancsnokkal távbeszélőn beszéltem s adtam a parancsot, hogy előfogatot rendeljen ki a viski vasútállomásra, amely négy kilométerre volt a községtől.

Az út nem volt hosszú ; Szarvasszó, Hosszúmező, Tűcső és már készülődtem is a kiszállásra, mert Visk következett. A szép vidékből, a környező Tisza fűzéseiből nem sokat láttam, mert közben egy jó zápor is végig verte a vidéket.

Mire Viskre befutott a vonatom, már akkor csak haragos fellegek vonultak a Köhát bércei felé. Az eső elállott.- Kevés utas jött Szigetről. - Nem kellett sokat kutatnom a fogat után. Egy szépen vasalt, új kassal ellátott szekeret pillantottam meg. Mokány, barnabajuszos magyar állott mellette. A két sötétpej fara még erősen gőzölgött az esőtől. Farkaik rövidre voltak felkötve, akkurátosan, nehogy a felcsapódó sártól azok összeszennyeződjenek. Sallagos új szerszám a lovakon s az első ülésen csikos háziszöttes rongypokróc, míg hátul egy bőrrelborított ruganyos karosülés. Láttam, hogy a viski magyar igen megakartta mutatni, hogy nem a kárki s talán még az őrsparancsnok azt is közölte vele, hogy egy valódi lovastiszt fog érkezni, aki eredetileg nyíregyházi.

A fiatal gazda, csizmában, fekete nadrágban és házikötésű ujjaslajbjában várt rám.- Kalapját megemelve köszöntött s tudomásomra hozta, hogy ő a kirendelt " előfogatos."

A szekér hamarosan repült a kövesúton Visk felé, amelyen még itt-ott kisebb víztócsa jelezte a nemrég elvonult záport.- A két pej pehelyként repítette a könnyű szekeret. Megdicsértem a gazda lovait, amelyet ő keleti nyugalommal vett tudomásul s tette hozzá röviden;-mi viskiek ilyen lovakat nevelünk.-

Beszélgetésünk rövid volt, hisz az út maga is nem volt hosszú annak a két pejnek. Hamar áthaladtunk a Tisza vashidjén s már látszott is a szürke bádogné kalvinista templomtorony a falu fái közül.- Hszembejutott a méhek története mindjárt, de bölcsen hallgattam.-

Elértük a falu szélső házát és a gazda rövidebbre fogta a gyeplőt, a lovak átmentek útetésből lépésbe.- Nemsokára a kalvinista templom kerítése mellett haladtunk. A falon lévő szürke márványtábláról kezdtem betűzni az elavult írást; "Épült ez a templom K. Lator Balint gondnoksága alatt, de a jólelkű adakozók pénzén....." Ekkor jutott eszembe, hogy ez már a második tábla, mert az eredetin ez állott; EZ A TEMPLOM EPULT ITT HELYBEN VISKEN "....., de ezt levették, mert ez is egy olyan dolog volt, amellyel a viski magyarokat bosszantani lehetett.

Rövid utazásom alatt azt is megtudtam, hogy tulajdonképpen két nemzetség lakja a községet, mert annak fele Lator, a másik fele pedig az Erdő családhoz tartozik. Így az ABC-nek sok betűjét kellett igénybe venni, hogy ezekkel különböztessék meg az egyes ágak leszármazottjait.

Lovaink befordultak balra a Fútcáról s pár pillanat múlva meg is

álltunk. Ott volt a csendőrlaktanya. Maga az épület uralta a csendes kis falusi utcát, de különben semmiben sem különbözött a többi laktanyától.

Béndekek főőrzsörmester már várt rám s jelentkezett a laktanya kapujában őrsparancsnoki minőségében.-Bevonultam az irodába s elkezdtem a rámbizott ügyek intézését.-Tanukat kérdeztem ki, iratokat tanulmányoztam, jegyzeteket készítettem, mint az már szokásos volt ilyenkor. -El is felejtettem a falon lévő nagy órára pillantani.- Az idő gyorsan repült.

Egyszer csak kopogást hallottam az ajtón, majd a közgazdálkodás vezető csendőr lépett be. Kérdezte, hogy lehet-e teríteni az ebédhez?-Felnézve az órára, -válaszoltam, hogy igen.-Kisvártatva újra nyílt az ajtó s az előbbi csendőr lépett be, majd mögötte az őrsfőzőnő, a terítékhez szükséges eszközökkel. Nem sok figyelmet szenteltem az asztalnál történő sürgölődésnek.-Láttam, hogy a terítéssel végeztek s leültem az asztalhoz. Már hozták is a gőzölgő jó forró tyúklevest a fimomra vágott sárga metélt tésztával. - "hogy éppen szedni kezdtem, csak akkor hökkentem meg, mert az "őrsfőzőnő" egy pirosposztag, fiatal barna lány volt. Alig lehetett felül a húsz éven.-Márpedig a szabályzat szerint negyven éven alúli nőszemélyt nem lehetett őrsfőzőként alkalmazni.-

Fordult a takaros leány másodszor, harmadszor, majd elszedte a terítéket.-Még annyit közöltem a közgazdálkodás vezető csendőrrel, hogy nem kell máskor szódavíz hozniok az étkezéshez. Jó lesz nekem az egyszerű hideg kútviz is.-De ő jelentette, hogy az a gyöngyöző szénsavas víz, amely a kancsóban van, egyszerű forrásvíz. Ugyanis a laktanya kertjének a végében van egy borvizes forrás.-Igy nemcsak megnyugodtam, hanem még egy pohárral töltöttem ismét magamnak.

..... Délután folytattam a munkámat s már kezdett egy kicsit sötétedni.-Lámpát gyújtottak.-Majd ismétlődött a déli étkezési tevékenység.-Terítés-tálalás.-

Ekkor volt a második meglepetésem. A vacsorát nemcsak egy más ruhájú de egy más formájú, más arcu "őrsfőzőnő"szolgáltatta fel. Csupán abban hasonlított a déli leányzóhoz, hogy ez is fiatal takaros leány volt, mint annak másodpéldánya. Ez egy kicsit szöveget ütött a fejembe.

-A kivizsgálást befejeztem s elérkezett az indulás ideje. Az ekőfogaj már ott állott a laktanya kapuja előtt s a két tüzes csikó kényesen kapkodta a fejét s kaparta a földet patáival. Hívtam az irodába a napos csendőrrel az őrsparancsnokot.-De amikor belépett, szemeiből kivettem, hogy sejti azt is hogy miért is hívtam.

Megkérdeztem, -mondja Béndekek, hány éves a maguk őrsfőzőnője?-

A kis zömök Béndekek szemei huncutul csillogtak, de komolyan jelentette; - 44 éves.-

Kicsit várt,-majd én szólaltam meg;- En nem nézem többnek, mint 20- 22.-

Most jött a magyarázat.-Mikor megkaptuk a főhadnagy úr távmondátát, nagy bajban voltunk, mert az őrsfőzőnőnk éppen beteg állományba került.-Igy segített ki bennünket az egyik községi esküdt-Lator István s a déli főzésre egyik leányát adta kölcsön, aki 21 éves,-míg estére annak testvérét, aki 23 éves.-Szünetet tartva így fejezte be.-Igy a mai két őrsfőzőnő éveik éppen 44 évet tesznek ki.-

Mosolyogva vettem tudomásul az őrsparancsnok találó és bölcs magyarázatát,-majd hozzátettem,- hogy ezt is be kell venni a viski érdekességek közé,-hagy növekedjen azoknak a száma ismét eggyal.-

B a j t á r s i h i r e k.

/Hivatalos közlemények./

vitész id. Németh Endre szkv.m.kir. százados, tb. csendőrnek a EFSZ. lovagkeresztjét és Dr. vitész Körössy Zoltán szkv.m.kir. csendőrszázados Vitézi Törzskapitánynak (tb.) a MHBK Központjának Vezetője a MHBK "Ezüst" Emlékérmét adományozta (1984).- Mindkettőjüknek szüvből gratulálunk.-

* - *

Az 1983-as évi ÁRPÁD -Díj pályázaton vitész Baranchi Tamáska Endre, az Árpád Akadémia r. tagja, benyújtott pályaművével újra sikeresen szerepelt. - Az Igazgató Tanács elnöke ezeket írta neki; "A legutóbb benyújtott pályamunkád hihetetlenül érdekes dokumentációs anyag, hogy érdemes lenne sokszorosítani és gyűjteni, - a hazaiakkal szívesen barátkozó - honfitársainknak megküldeni."-

* - *

-T Á R S A D A L M I E S E M É N Y E K.*

Borbála est Sarasotában.; - 1983 dec. 4.-én a Floridában élő volt tüzérek megtartották az immár hagyományos Szt. Borbála estét.- Több, mint 30-an gyűltek össze a szépen feldiszipított klubházban.- Az előadó előtt ott állott Borbála képe és egy öreg rézagyú.- Az estet Apáthy László nyitotta meg keresetlen szavakkal.- Ezután következett v. Baranchi Tamáska Endre, - aki először felolvasta v. Almay Béla vk. ezds. üzenetét a tüzérek számára, - majd a szokásos Borbála-tekercset, amit ebben az évben is ő írt.- Annak mulatságos rimelmei igen sokszor derűltséget teremtettek a jelenlévők arcán.- A testvérfegyvernemnek nevében v. L. Jezierski László beszélt.- Az ünnepi műsort Merényi Károly tú. ezds., mint legidősebb bajtárs beszéde fejezte be, aki ismét örömeinek adott kifejezést, hogy összejöhetünk a tüzér bajtársi szellemet ápolni.- Utána következett kellemes bajtársi légkörben a vacsora. Az estet Apáthy Lászlóné rendezte a a fimom vacsorát

is neki köszönhetjük.- A társaság még elég hosszú ideig maradt együtt.- Azzal váltunk el, hogy a jövő évi, (1984) Borbála estét v. Szüets Ervin bajtársunk fogja megrendezni.- / VBTE./

* - *

Csendőrnep Sarasotában.; - (Fl. USA).-

1984, febr. 14.-én a sarasotai SEA KETCH étterem különtermében tartották a floridai csendőrök és csendőrbarátok a Csendőrnepot.

A megjelent vendégeket v.n.s. Baranchi Tamáska Endre v. MKCsBK vezető ezekkel a szavakkal üdvözölte; "Hölgyeim és Uraim! Kedves Bajtársaim!- Ötödik Csendőrnepon jöttünk itt össze a mai napon.- Bajtársi szeretettel üdvözlöm a volt M.Kir. Honvédség és Rendőrség megjelent tagjait és rendtársi szeretettel a Vitézi Hód képviselőit.- De különmeleg bajtársi szeretettel köszöntöm díszvendégünket, volt osztályparancsnokomat - vitész Aghy-Asboth Zoltán csendőrezredes urat."-

A 88 éves rangidős csendőr nagy tapsot kapott, amit felállva hallgatótt, majd egy pár szóban megköszönte az ünneplést, melyben a jelenlévő csendőrökhöz és a közönséghez szólt.

v. Aghy-Asbóth Zoltán cső. ezds.
volt segédtsíztjével (Sarasota, FL.)

A MKCsBK v. vezetője ezután a Központi Vezető Körlevelét olvasta fel, majd felkérte Főt. György Árpád c. ref. püspök urat, hogy fohászával nyissa meg az ünnepséget. Magas szárnyalású imája után a MKCsBK v. vezetője így folytatta: "Bemutatom ünnepi szónokunkat pár szóval. Barátságunk a nyíregyházi Tábori Tűzérosztályhoz vezet vissza körülbelül négy évtizedre. Mint vezérkari százados fejezte be katonai pályafutását s jelenleg mint mérnök kereskedői kenyerét Miami-ban, -Floridában. Arra pedig szintén igen büszke, hogy tiszteletbeli csendőr.- Az ünnepi beszédét mondja; - Dénes Jenő mérnök úr! "-

Beszédét úgy építette fel, hogy azt hat részre osztotta, ahogy hat alkalommal, különböző időben, korban és helyen találkozhatott a ma-

gyar csendőrrel. Kiváló beszédét nagy figyelemmel hallgatta az ünneplő közönség és azt nagy tapssal jutalmazta. - A Amüsör következő számában Dr. Fűry Lajos író, - szintén tb. csendőr- egyik novelláját olvastam fel. Egy Erdélyből- hosszú viszontagságokon keresztül- Délamerikába került székelyről szólt az elbeszélés, aki megjárta a doni frontot, az oláhok Duna -deltai haláltáborait s kinn az újvilágban tudott elhelyezkedni szorgalmával és csavaros göbé eszével. A vidám fordulatok több ízben váltottak ki derűt a közönségből.

A Csendőrnapi alkalmából levélben küldött jökvénatokat (v. id. Németh Endre, v. Szathmáry Károly, CM. Dr. Szabó Károly századosok, Sipos János és Köröndi Ferenc őrmesterek, ifj. v. Körössy Zoltán és Szabó Imre tb. csendőrök) olvasta fel a MKCsBK v. vezetője és az ünnepséget pár szóval bezárta. - Utána kezdődött a vacsora. - A társaság elég hosszú ideig maradt együtt jó hangulatban.

A honvéd és rendőr bajtársakon kívül a Vitézi, - Szt. László és Árpád Rend tagjai is szép számmal vettek részt a Csendőrnapon. - v. L. Jezierski László Dél-USA jelenlegi- és v. Becskeházy Zoltán volt székkepitányok is megjelentek az ünnepségünkön.

Összesen 68-en voltak, (Az első Csendőrnapon öt évvel ezelőtt 14-en voltunk.) - vBTE -

Egyik asztal közönsége a Csendőrnapon.

* MAGYAR ISTENTISZTELET. *

Sarasotában minden hónap második vasárnapján délután magyar nyelvű Istentisztelet van. - Eddig Főt. György Árpád ref. püspök és Nt. Kun Gy-

la ref. lelkészek szolgáltak.- Márc. 11.-én szintén Főt. György Arpád c. ref. püspök hirdette az igét.- Apr. 8.-án pedig Nt. Bertalan Imre ref. lelkész, az AMRE elnöke fogja tartani az Istentiszteletet.-

A magyar nyelvű Istentisztelet megszervezésért köszönet Dr. Boros Hajosnak.-

1984. január 25.-én Babits irodalmi emlékest volt Sarasotában. Az igen nívós műsorban Dr. Fűry Lajos és Illés Lajos írók szerepeltek, de előadták Babits "Jónás" c. versét is nagy sikerrel.

1984. jan. 29.-én d. u. a sarasotai Szt. Mártha templomban Ft. Somos József rk. lelkész nagysikerű orgonahangversenyt tartott. Előtte lelki-gyakorlat, majd pedig magyar nyelvű misét is celebrált.

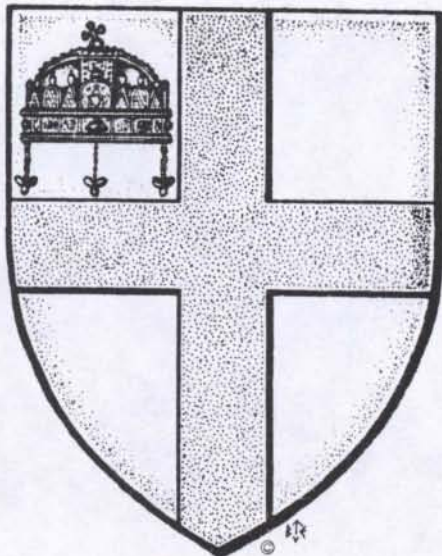
L u d o v i k á s T a l á l k o z ó

Az 1934-ben felvitatott tisztok Sarasotában (ausgusztusban (a pontos időpontról értesítést kapnak az érdekeltek-) 50 éves találkozójukat rendezik meg, amely kb. öt - hét nap lesz.-

Rendezői; vitéz Bak András vk. százados (1934-es avatás). Címe; André B. Bak, 2527 Jamaica Street, Sarasota, Fl. 33581- Tel; 921-3908. Segítőitársai a rendezésben; ns. Simon László és v. ns. Baranchi Tamáska Endre századosok.

A találkozó ideje alatt Florida közeli s érdekes helyekre bajtársi csoportos kirándulások is lesznek.

* * * * *

GRAND PRIORY OF HUNGARY (in exile) Katonai és Ispotályos Jeruzsálemi Szent Lázár Lovagrend-Magyarországi Nagy Priorátus

A Katonai és Ispotályos Szt. LÁZÁR Lovagrend 1984. jul. 12-15-ig. Washington D.C.-ben fogja megtartani a lovagi napokat.- A Rend Nagymestere,- H.R.H.Prince Don Francisco de Borbon y de Borbon lesz személyesen jelen s fogja lovaggá útni a Rend új tagjait. - A Rendnek az USA-ban és Kanadában 18 magyar tagja van, akik a Magyar Nagy Priorátussághoz tartoznak. NB; Dr. Salgó Miklós,-az USA új magyarországi nagykövete is a Rend tagja.

A Magyar Nagy Prior megbízásából;
v. ns, Baranchi Tamáska Endre
KCLJ

The Military and Hospitaller Order
of Saint Lazarus of Jerusalem

Felgyógyulás**Üzenet!**

Szeretett Barátaim és Bajtársaim! 1983. december 21-én súlyos, de annál szerencsésebb tüdőrák operáción estem át. A bal mellkasom felnyitása után két napig az ún. kiterjesztett gondoskodás (extensive care) alatt voltam. Utána kezdtem lábadozni, s 1984. január 13-án kerültem haza erősen lesoványodott és legyengült állapotban. Ezalatt több, mint 500 ünnepi üdvözlő kártyát, levelet, csomagot kaptam s újabban javulást kívánó kedves üdvözlő levelekkel kezdenek elárasztani.

Köszönöm mindazoknak, kik beteggyám-nál meglátogattak, vagy telefonon fejezték ki jókívánságaikat a kórházban, kik virágot hoztak (köztük egy valódi törpefenyőt!). A fizikai javulás igen lassú, gyenge vagyok. Orvosom eltiltott örökre levelek írásától, úgy érzem, hogy tudom 25 %-ának elvesztésével közéleti működésemmek is végére értem. Semmit sem lehet túlhajtani. Adott szavamat és 1983-ban tett ígéreteimet az idei tavaszon teljesítem. Köszönöm együttérzéseket, igen jól esett, köszönöm Barátaimnak a finom kosztot, melyet küldtek, ezek is elősegítik gyógyulásomat. Hadúr most is velem volt, mint mindig a háborún és a hosszú emigráción át a mai napig. Legyen áldott szent neve! Én már nem dohányzom, dobjátok el a cigarettát! Igaz szeretettel és köszönettel:

Szathmáry Károly
(6)

/Magyarság /

Mi is a legjobbakat kívánjuk
Kercsi barátunknak és minél hamarabb
teljes felgyógyulást!
- Floridai bajtársak.-

Nagytisztelétű új-tordai SÍPOS ZOLTÁNNÉ sz. albisi és bikafalvi
MÁTHE KLÁRA - hosszú szenvedés után Magyarországon elhunyt 1983,
december 30.-án.-

Gyászolják Magyarországon és szerte a nagy világban a Máthé,
Sípos, Simándy, Szigethy, Petrahai Hegedüs és a Baranchi Tamáska
családok.

Furcsaságok- érdekességek; - Z. János színész,- később a pesti Vig-

színház tagja évtizedeken keresztül barátom volt. Egész haláláig. Ő mesélte el a következő történetet.

Több esztendővel ezelőtt a Talpalattnyi föld felvételeit a Dunántúlom készítették. A forgatás zavar- talanságát biztosítandó, az utakat lezárták s a munkába hajtó TSZ. tagokat mellék útakra terelték. A filmben zárt menetben felvonult egy szakasz csendőr kakastollas kalapban. Z. János ott állott az út szélén, ahonnan jól látta és jól hallotta, amikor az egyik hajtó meglátván a szakasz csendőrt, egy ideig nézte-nézte őket, azután áhítatosan levette a kopott kalapját, szíve elé tette, felnézett az égre és azt mondotta;-van Isten, visszajöttek! - A hajtónak fogalma sem volt a felvételekről.

Másnap Z. János ott állott az úton, mellé áll egy szekeres és nagyon halkán azt kérdezte; nem tudja, melyik faluba vonult az a szakasz, mert akkor oda kérem magam. - kasza -

Úgy érzem, hogy a következő kis epizód szintén a fenti esethez tartozik.-1949-50-ben a szovjet hadifogolytáborokban még elég sokan voltunk. A foglyok megnyugtatósára egy-két filmet is bemutattak nekünk. Így került a Talpalattnyi föld c. film is bemutatásra 1950-ben a voronyezsi 3. sz. táborban. Abban a táborban bizony elég sok csendőr volt,-többek között több mint 50 csendőrtiszt.- Amikor a filmen a falusi utcán megjelent egy csendőr járőr, óriási tapsvihar s élkezés tört ki a hallgatóságból.- Zimenkov MVD-es őrnagy azonnal leállította a vetítést s felgyújtotta a villanyt.- Sír csend lett.-Majd újra vetítették s újra a csendőrszolgát nagy élkezés fogadta.- Majd a csendőröket igen fonák s gunyos helyzetbe mutatták, amiért óriási dühöngés és fújozás következett. Zimenkov kénytelen volt a vetítést beszüntetni. Ellenkező eredményt ért el, mint amit akart.- Nem tudjuk, hogy felfelé mit is jelenthetett ezek után? - /vBTE/-

* * *

LEVELEKBŐL ; " A Magyar Királyi Csendőrség híven, becsülettel és vitézül szolgálta ezer éves hazánkat és a trianoni országcsontot. Adná a Gondviselés, hogy minden törvénytisztelő magyar állampolgár újra a m.ki. Csendőrség védelme alatt élhessen egy felszabadult honban."-

Mi öregek sorjában kidölnék, Ti fiatalok (70 évesek, sz.) vagytok akik a kezünkől kihulló zászlót átveszitek tőlünk és magasra emelitek. Így mi nyugodtan leléphetünk a porondról és csatlakozhatunk a HADAK ÚTJÁN előttünk menőkhöz."-

- - -

" A floridai Bajtársi Levélre nagy szükség van. Az előállítási költségekre fogadd el az ide mellékelt Money Ordert. Ezzel a szerény hozzájárulásommal óhajtom a megjelenést előmozdítani."

* - *

"Minden magyar sző-csepp ebben a nekünk még mindig idegen angol nyelv-tengerben Istentől küldött áldás.- A folyóiratot minden tekintetben támogatom.- E mellékelt csekk is ezt a célt szolgálja. Adjon az Isten Neked erőt a lap további megjelentetéséhez. Tehetséged - úgy érzem- ezt biztosítja. "

* - *

"Köszönjük a meglepetésszerű "Floridai Bajtársi Level"et. Benned igencsak izzik a testületi szellem, hogy egy "csend-őr-szem " csoportújságot is tudsz még szerkeszteni."-

* - *

Egy otthonról jött levélből;- " Itt a száraz nyár és ősz után a napokban leesett a hőmérő higanyszála, viszont az árak annál jobban felemelkedtek.- A hús pl. olyan drága lett, hogy olcsóbb tőle a vadászat. A fiam most így oldja meg a család húskérdését. Valamelyik este a TV-ben a háza egyik " bölcse" úgy akarta beadni a dolgot, hogy azért történt ez, mert ezzel sarkalni akarják a termelőket a több termelésre.- Közben nem tudunk szemet kapni a fiam gyöngytyúkjaiknak és nyújtáinak. De nem kell kétségbeesnünk.- A minap egy biológiai szaklapban azt olvastam, hogy a giliszta nagyon egészséges húspótló (emberi)étel, sok vitamint tartalmaz.-Kelet-i tanulmánytáimon(Szovjet hadifogolytáborok)sok szemetet megetettek velem,-de tudja Isten, valahogy úgy vagyok vele, hogy jobban kedvelem a rántott csirkét, mint a csalánnal töltött gilisztát. Már én ilyen maradi vagyok. Remélem már nem érem meg ezt a gilisztakorszakot."-

Lapzértakor; Sarasotában a március 15.-i nemzeti ünnep megünneplése március 11.-én volt a Petőfi Kultúregyesület rendezésében. Az ünnepi szónok Zolcsák István az Erdélyi Szövetség elnöke volt.

Dr. Fűry Lajos író t meghívták északra, hogy Washington D.C., Baltimore és Philadelphia városokban irodalmi estet tartson.Márc.21.-én indul el körútjára. Sok sikert kívánunk neki.

- - - Önkéntes adományok a FBH-ra;A.L. fhdgy.\$ 5.00,ns.S.L.szds. \$ 1.00, Dr.R.B. szds.\$ 15.00, v.B.Z. fhdgy. \$ 10.00, Dr.K.S.szds.\$ 10.00,v.N.E.szds.\$ \$ 10.00,v.J.L.örgy.\$13.00, v.Sz.E.fhdgy.\$ 1.00, Sz.I.szds.\$ 1.00, Dr. SZ.K. szds. \$ 15.00,v. S. A. fhdgy. \$ 15.00.- Köszönjük a Szerkesztőség nevében. -

Szerkesztői hírek; Amint az olvasók láthatják,- folyóiratunk új címet kapott.- FLORIDAI BAJTÁRSI HIRADÓ -. Tettem pedig azért ezt, hogy senki se tévesse össze a MKCSBK hivatalos folyóiratával, a BAJTÁRSI LEVEL- lel.-Mint az 1. sz.(1983) Beköszöntőjében irtam; " Itt az amerikai Délvidéken- főleg Floridában ez a kis lap akarja tovább éltetni azt a tüzet, a-

Munkatársak.- j-b-ra; Dr. Fűry Lajos és v. Baranchi Tamáska Endre.

mit nevezhetünk bajtársi köteléknek, vagy bajtársi összetartozandóságnak."-

Címünk;

Capt. Endre v. Tamáska de Baranch
2621 Woodgate Lane
Sarasota, FL. 33581-USA.

Ez a szám lezárva, 1984, március 20-án.

KELLEMES H Ú S V É T I Ü N N E P E K E T !

Egy fénykép margójára.

Egyik barátom nemrégiben átadta nekem a "hazacsalogató újság" egy példányát azzal, hogy van benne olyan rész, ami érdekelni fog. (Ugyanis mióta én megírtam a magamét a washingtoni kommunista magyar követségnek és Dr. Beöthy (?) Ottó főtitkárnak Budapestre, nem küldik nekem az újságot.)

Kezdtém lapozni a nevezett újságot s annak a 48 és 49. oldalán nagy színes kép tárult elém. - A "Jób lázadása" c. új történelmi dokumentum filmről irnak kevés beszámolót s közölnek több képet. A 49. oldalt teljesen betöltő nagy képről szeretnék egy pár sort írni.

A filmet nem láttam, amit a "Gyöngyössy-Kabay duó" (milyen szép csendű magyar nevek?) - "legfőbb erényét kamatoztatta az eredmény érdekében". Majd a beszámolóban elérkezünk ehhez a mondathoz. "Aztán felbukkantak a csendőrök is. Itt már a végrehid felé fuvarozzák az áldozatokat." - A film meséje elég erőltetett s mondhatnám, annak még a fele sem történhetett meg. - De "költő hazudj, csak rajt ne fogjanak". En most az oldalas képről akarok írni. - A kép jobb oldalán egy parasztszekér látható félig, amelyen négy sárgacsillagos ül. A szekér mellett egy szőke kisfiú egy pulival. - Ellenben a képen szereplő csendőrökről, igen is írni akarok.

A kép baloldalán egy lőről szállt lovascsendőr őrmester látható, aki a lovának kantárszarát fogja. Az őrmesternek komoly "hippi" frizurája van. Ugy látszik, hogy nem volt borbély a filmstúdióban, aki azt tisztességesen meg tudja nyírni. Fején "tiroli" vagy "bajor" kalap? Szegény magyar filmgyártó, még egy rendes csendőrkalapot sem tudott szereznni ehhez a "történelmi dokumentum" filmhez. Pedig Balassagyarmaton 1944 őszén a "fel - szabaddulás" idején a szovjet harcosok több ezer csendőrládát törtek fel s így a fosztogatások alkalmával az ottani csöcseléknek csendőrkalap is bőven jutott. - Ami pedig a tollforgót illeti, az olyan silány, hogy még a Czáje-cirkuszban sem lehetett volna fellépni vele. - Vagy talán már nemcsak a kakasokat, de még a tollait is át kell adni a nagy Szovjetuniónak?

Azt tudnia kellene a rendezőnek, hogy minden csendőr részabott egyenruhát kapott s azt az előljárók, parancsnokok igen gyakran ellenőriz-

ték. A képen látható lovas csendőrörmesternek igen hitvány a zubbonya. A jobb felsőzseben a gomb kigombolva. A derékszíj pötyögösen a derekán. Pisztoly van ugyan a derékszíján, de hiányzik arról a barnaszínű, ami mindig a nyakába volt akasztva, hogyha azt lőháton használja, -ha elejtene, ne essen a földre. Ugyiszint hiányzik a két tölténytáska is s hasonlóképpen a karabély is a hátáról. - Mert "tisztelt" rendező urak, a lovascsendőr mindig karabéllyal, pisztollyal és karddal ment szolgálatba. - No de menjünk tovább. - A jelsípzsíhor vége mindig a síppal együtt a második gomlyukba volt akasztva. Így írta elő a szabályzat. A lovascsendőr sohasem hordott járőrtáskát, mint a képen látható. Annak iratai s az elintézendő ügydarabok a nyeregtáskában voltak elhelyezve. - Minden lovascsendőrnek kávébarna- bőrlovaglófolt volt a nadrágján, hisz annyit ült nyeregben, hogy bizony arra szükség is volt. - No de ki látott már lovascsendőrt sarkantyú nélkül, mert a képen az sincs. - Azt pedig egy hetes ujonc huszár is tudta, hogyha lőről száll, akkor a szírat le kell akasztania a ló nyakáról. Így kell lovát tartani. - Ennyit a képen látható lovas csendőrörmesterről. -

Most a lőről szeretnék szólni. - Először is szürke lovat nem használt a M. Kir. Csendőrség. Ha pedig járőrt küldtek szolgálatba, nem fele-más színű lovakból állították azt össze. A képen egy szürke ló látható az előtérben, míg a járőrtárs a háttérben pej lovon ül. Egy lovas embernek az már a véreben volt, hogyha lőről szállt, először is a szírat levegye, majd meg a kengyeleket huzza fel, hogy azok ne kalimpáljanak ide-oda. A lovascsendőr mindig nagykantárral, -tehát két zablával- menetkötőkkel, szűgyszerszámmal felszerelt lovon ment szolgálatba. - Itt a képen egy "priccs" nyereg, mégpedig egy ugrató nyereg látható. A csendőr lovon fekete nyergelő pokróccal ellátott szabványos Bock nyereg volt, két oldalt nyeregtáskával felszerelve, míg a nyereg bal hátsó részén pedig a máházott lovasságikard s arra csatolva a csendőrszurony is. Sőt a járőrtárs egyik nyeregtáskájára egy vászon itatóveder is volt erősítve. Ezek mind hiányzanak a képen látható lőről. - Megnézhetne volna magát az a lovasörsparancsnok, aki így engedte volna szolgálatba a lovasjárőreit. A lógópofaszíj nincs a bujtatóban s így legfeljebb az oláh cigányok kantározták a lovaikat.

Csak ennyit akartam az említett képen látható lovascsendőrökhöz hozzáfűzni. - Viszont a filmnek meg van a reménye-arra, hogy Oscar-díjat is nyerjen Hollywoodban, mert a témája csemege az ótani bírálóknak.

/csend-őr-szem /

* * *

F ü r y L a j o s ;

AZ ÉLETMENTŐ SZALMASZÁL .

A sok egyéb rossz között, a lehető legrosszabb volt számunkra a hétfő reggeli ébresztő a nyíregyházi huszárlaktanyában. Fehéren csikorogó, farkasordító januári hideg zuzmarázta be az ablakokat. A teremben olyan hideg volt, hogy a lehelet megfagyott a fehér kincstári takarókon. Molnár Jóska, aki gyakran rosszakat álmódott és szenvedett éjszakákon át, odakészített az ablakpárkányra maga mellé egy pohárban vizet. Reggel csak egy ökölnyi nagyságú jég fehérlett a pohár darabjai körül.

Hajnali négy órakor, a folyosón sarkantyus csizmájában, kardjával csörömpölve közelgett a napos, felrántotta az ajtót és bekiabált;

- Ébresztő, -fől ...

A hideg teremben a gyors mozgás volt az egyetlen fűtési lehetőség. Igyekezni kellett különben is, mert már odakint hallatszott Ládi Mihály törzsörrmester úr hangja, amint közelgett felénk.

Az épület előtt kardforgatáshoz kellett felállnunk, ing nélkül. Ládi Mihály vezényelt és közben mondogatta.

- Kardforgatás egy- vágja ki azt a kardot jól... ez a legjobb orvosság az inflorencia ellen, nem amit a patyikában meg a doktor ad... mi van ott Mihalovits, micsoda kardvágás az...

Ötszáz kardforgatás után gőzölgve mentünk fel a mosdókba és tíz perc múlva már újra lent sorakoztunk.

Ehkeelve mentünk le a kantinba, ahol egy csésze fekete és egy szelet kenyér reggeli után, a szomszéd istállóba a lovainkhoz. Az istállóban jó meleg volt, mert a lovak fűtöttek.

Hat órákor már megint hallatszott a törzs úr hangja.

Előkészülni a nyergeléssel, patákat kitisztítani, kibújni.

Egymásután fordítottuk ki a lovakat az istálló közepére, aztán megindultunk az istálló előtti térre.

Sötét volt, még egymást is alig láttuk. A lovak is fáztak, topogtak, ugráltak, rugdalóztak.

Végre elindultunk a nagy fedeles lovardába. Itt tört ki a borzalom.

Amikor már másodszor lovagoltunk egyenként a jobb kézre körben, velőtrázó kiáltást hallottunk. A lovak is meg mink is megszoktuk már, hogy ilyen is létezik, azért csak vártuk, hogy mi lesz a következménye, hol csap le a mennykő. A mennydörgés azonban hirtelen megszakadt, mert Rády ezredes úr jött a lovardába megnézni az önkénteseket.

Ugettünk jobbra, balra, átlóváltást és kisköröket csináltunk a lovakkal, néhány akadályt is átugráltunk és majdnem jól ment minden. Láttuk azonban, hogy Orbán főhadnagy úr is csak idegesen igazgatja a nyakszegélyt.

Alig ment el az ezredes úr, már is megtudtuk, hogy mi zúdult ránk. Tujner Jóska lovának a farkában egy szál szalma lengedezett. A sötétben nem vettük észre, pedig ezért sok minden zúdult a nyakunkba.

Először a prédikáció!

Egészen halkán, szinte suttogva kezdődött és milyen dolgok voltak benne, hogy hát még a cigánykupec is megnézi a lovat, hogy ne legyen ganyés, hát ilyen szalmás lövel idemerészkedni jönni a lovardába és pont akkor, amikor az ezredes úr bejön.

Először is két heti laktanyafogság mindenkinek, Tujnernek egy hónapig kimenő elvonás, minden szabadidőben loápolás és este külön engedéllyel kilenc óra után a tanteremben ezerszer leírni mindenkinek; a huszár kötelessége lovának ápolása és tisztítása...

Szótlanul ültünk az ebédnél.

Az este hordták a küldöncök az üzeneteket a laktanyából, mi meg csutakoltunk a Valahol a Volga mentén, élt egyszer egy kisleány... szomorú dallamára.

Két nap múlva Tujner Jóska menyaszonya felbontotta az eljegyzést, mert most már harmadszor utazott Budapestről Nyíregyházára és nem akarta elhinni, hogy Jóska nem mehet ki.

Iduska nekem is megírta a szakító levelet Hiszi a picit, hogy ti mindig laktanyafogságban vagytok ez csak megint újabb kifogás, hogy ne kelljen feljönni a bálba, amit megígértél de hát így is jó.

Vasárnap délután lovat csutakoltunk és Tujner Jóska bánatában leitta magát, hogy odaesett a lova mellé.

Aztán a januári hideg is elfogyott, meg a laktanyafogság is. A hó elolvadt az alakuló térről is és rúgyezni kezdtek a jegenyefék.

Szemlére készültünk.

A lovassági szemlélő jön, először lóháton, aztán gyalogosan szemlél majd meg minket.

Két héten át gyakoroltunk.

A lóháton szemlénél nem is volt baj, nagyszerűen ment minden.

Délután gyalog álltunk ki a körlet elé, hogy díszmenetben masírozunk a szemlélők előtt.

Köpenyben hosszú kardokkal sorakozva. Első sorban Nagy Ivor, hosszú lapaj gyerek állott és pontosan a szemlélő előtt megbotlott, elvágódott és az utána következő sorok, mintha lekaszálták volna réti virágokat, úgy omlottak össze.

A szemle után faggattak bennünket, hogyan történt. A terület sima, sehol egy göröngy, hát hogy történhetett ez a baleset,

Nagy Ivor így védekezett.

- Kérem én fővetés után a balszemem sarkából láttam csak, hogy az úton előttem egy szalmaszál fekszik, de már nem volt időm kikerülni, először Tujner Józsa botlott meg és akkor már nem lehetett az egyensúlyt megmenteni...

Az egész laktanya ezt nevette. Ez alkalommal azonban nem támadt nagyobb baj, mert gyalog történt. Ha lóháton történt volna nem uszunk volna meg bezárás nélkül, így azonban a parancsban csak annyi volt, hogy a szemle jól ment, de ha huszárok is vagyunk azért a gyalogrukkolót is meg kell tanulni és bár a huszár lován biztosabban mozog, de azért a gyalogmenetben is kell gyakorolni....

Sok idő eltelt közben. Először a lovainkat, aztán az országot is elvesztettük. Odakint hányódtunk az országutakon a Rajna és a Duna között.

Egyszer az országúton rámtükkölt egy teherautó,

Tujner Józsa ült bent az amerikai autóban. Meginvitált egy kis barátságos beszélgetésre és eüdre a repülőtérre, ahol dolgozott.

- Látod, most milyen hasznát veszem annak, hogy a husároktól át-kérezkedtem a gépkocsin szállított pékekhez, megtanultam teherautót vezetni és az amerikaiak mindjárt felvettek gépkocsi vezetőnek, kapok jó ellátást, cigarettát még közben kicsit feketézni is lehet, hát mondd mire mennék, ha mondjuk lovagolni tudnék, igaz?

A trieri Porta Nigra előtt találkoztam Tujner Józskával újra. Azonnal beültünk a Napolen kávéházba és Józsa mesélni kezdett.

.... hogy kerültem el a teherautóktól, érdekes története van. Az élmásrról vittem ládákat a PX-be, nem a szokásos úton hajtottam, azt amikor a pirostéglás köhidhez értem már messziről láttam, hogy nem férek át alatta. Velem volt az őrmester is, az káromkodott, hogy most fordulhatunk vissza és legalább harminc mérföldes kerülő. Intettem neki, hogy nem oda Buda, van itt ész, barátom, csak figyelj ide kőma. Akkor már húsz szót tudtam amerikaiul, de ezért az őrmester mindent megértett és várt, hogy mit csinálok. Csak intettem neki, hogy figyeljen, lemétem a hid nyillását és láttam, hogy csak éppen egy incs ami miatt nem tudunk átmenni alatta. De hát van itt ész, a régi iskola példa elevenedat meg előttem, szépen leeresztettem mind a négy kerékből annyi levegőt, hogy átférjünk, biztonság kedvéért még kicsit többet is. Igaz, hogy a kezekek nagyon trotyli módon álltak, de néhány méterről van csak szó. Az őrmester megértett, veregette a vállam és dicsért, cigarettát adott, még egyszer megmértem a distancot és minden stimmel. Lassan elindultam és egyszer csak sikálja ám a tetőt a hid és potyogni kezdenek a téglák... el sem tudod képzelni, hogy mi történt, nem hiszed el, a szél odafúj egy szalmaszálát és azért akadt meg a kocsi. Nem hiszed el? - pedig így van, mert újra lemétem a distancot és minden stimmel, a bizottság kijött azok is mértek és csodálkoztak, hogy miért nem fért át a kocsi, mondtam, hogy a szalmaszál,

de nem hittek el és elküldtek, így jöttem ide át a franciákhoz...

Megittuk az üveg bort.

- Na és itt most megint kocsival vagy ?

Jóska büszkén kihúzta magát.

- Á, mit képzelsz, ki nem állhatom a benzinszagot, Poggi kapitány vagyok a lovásza, négy lovunk van, azokat szoktam reggel lelovagolni; ha az öreg nem ér rá, meg aztán a felesége is kijön néha, de előbb jól le kell hajtani mielőtt a madám felül rá...

Megreszkíroztam a kérdést.

- Na és a szalmaszál....

Jóska legyintett.

- Hagyd el már az sem segít. Úgy látszik, hogy szalmát almoztunk, aztán elnyeltem én is egy szalmaszálát, amilyen szerencsés vagyok a vakbelembe ment, a kórházba odajött hozzám Poggi kapitány és vigasztalt. Lgyekeztem felgyógyulni, mert áthelyezték Marokkóba és kijárta a parancsnokságon, hogy engem visz magával, ott a lovassághoz kerülünk és csupa arab lovakkal lesz dolgom, tüzes telivérek, majd nekem kell belovagolni.. akkor sokáig gondolkoztam, hogy vagy megszököm a kórházból éjjel, vagy pedig feltépem a sebet... de hát majd csak ezen is túlesünk egyszer, mint a szalmaszálom...

Másnap indultak Marokkóba.

Később egy francia képeslapon láttam Jóskát, amint az emir kitüntette érdemeiért.

o - o - o

vitéz Baranchi Tamáska Endre;

L u d o v i k é s z á r ó g y a k o r l a t .

Alig várta az akadémiai növendék, -röviden "aks", hogy a gyakorlati kihelyezések, terepfelvétel, lövészet, műszaki gyakorlatok, a harcászati út ideje eljőjjön. Hisz az azt jelentette, hogy a több hónaps tanulásnak vége s amit az osztálytermek padjaiban könyvekből, tanáraik, -oktatóiktól megtanult, magába szedte, majd gyakorlatilag is használni tudja.

Mindezeknek a végére a pontot természetesen a harcászati zárógyakorlat tette.

.... A nagy Studebaker tehergépkocsik hosszú vonala robogott Budapestről lefelé a balatoni műton. A hatalmas motoros szörnyek alatt fogott a kilométerek száma. - A gyalogosok váltak ki először, mert ők Várpalotán kötöttek ki, majd a tüzerek pedig Hajmáskóren mondtak nekünk búcsút. A kis létszámú huszár aksok pedig Kádarta községben találták meg szálláshelyüket. A egyes zászlóalj; gyalogosok, páncélosok, híradók és műszaki kisebb egységek pedig a csendőrökkel Veszprém városába érkezett be. Így került a 40 válogatott csendőr-hadapród- akadémikus a veszprémi róm. kath elemi iskola épületébe. Az lett a kihelyezés alatt a szálláshelye. Az iskola közel esett a kies Séd völgyéhez s onnan szép kilátás nyílt nemcsak a várra és a városra, de magára a mély parttal védett Séd völgyére is.

..... A napok teltek. -Rekkenő melegben, izzó forróságban harcoltunk Veszprém környékén. Nekem csak az volt egy kis útító dolog, amikor átadta osztálytisztnk a lovát gyakorlat után, hogy lovagoljam le s vigyem haza az istállójába.

Kádarta sziklás, "doberdói" határában, a kiszáradt füves magaslatokon védünk és rohamoztunk. Harcoltunk erdőben és mezőkön, éjtszakai gya-

korlatokotámadtunk s erőltetett menetben bejártuk nemcsak Veszprém, de még a Balaton környékét is. Egy kis enyhülést csak a szombat délutánok és a vasárnapok hozták, amikor Balatonalmádi mellett a hűs Balatonban füröszthettük elbágyadt testünket s este pedig felfrissülve az ottani éttermekben olthattuk szomjunkat a balatoni jó borokkal, vagy pedig táncolhattunk a szép nyaraló lányokkal, fiatal asszonyokkal a Sebesta-Zsák éjjeli mulató helyiségében.

Elérkeztünk a kihelyezésünk végére is. Az utolsó napokra volt a nagy esemény, a "zárógyakorlat" előkészítve.

A Ludovika Akadémia összes hallgatói ebbe az alkalomra össze lettek vonva, sőt még a jutasi Altiszti Iskola s a környéken lévő honvéd alakulatok is belevonattak ebbe a nagy zárógyakorlatba.

Augusztusi napon a mi eligazításunk a veszprémi nagyszálló és étterem udvarán a kis szaletli előtt történt meg a kora délutáni órákban. A mi osztályunk parancsnoka, egyben osztálytisztünk, Bodur Gyula főhadnagy úr közölte velünk a gyakorlat minden pontját. - Választása úgy esett, hogy engem nevezett ki a csendőr osztály (szakasz) parancsnokául. Tudomásomra hozta, hogy a háromnapos zárógyakorlaton a csendőrszakasz parancsnoka én leszek. Megkaptam a vázlatokat s egyéb írásbeli utasításokat. - Este még egy búcsú, vacsora utáni "alkalmazó megbeszélésre" kimentünk egy páran - borkedvelők - a Séd völgyi "Viadukt" vendéglőbe. Ennek egyébként elég gyakran voltunk látogatói a hétköznapi estéken is. - A "picike" Maján itt kávézott egyszer be annyira, hogy nem lelte a kijáratot s egész este csak félrebeszél. - Egy pár csopaki után fizettünk s nyugovóra tértünk azzal, hogy másnap nagy napok kezdődnek.

Másnap hajnali szürkületkor volt az ébresztő. Még az esthajnal csillag el sem tűnt a szürkületben az ég aljáról. Gyorsan szereltünk fel, a "hadi" felszerelésünkkel; Puska, szurony, gyakorló töltények, gyakorló kézigranát, kenyérszak, csajka, kulacs. - Nálam mint parancsnoknál helye volt még a térképtáskának s nyakamban lógott egy távcső is.

Az utolsó eligazítás ismét a szálló udvarán hajnalban volt. Először az egész vegyes zászlóalj ott állott. Pattogtak a vezényszavak Haránth őrnagy úr szájából s az osztálytiszték pedig külön intézkedtek egységeikkel. Két gyalogos alantisztiszi század is ott állott az udvaron, mint a vegyes zászlóalj egyik egysége.

Csendőrszázad lett a nagy zaj után. - Átvettem szakaszomat s elindultunk a feltevés szerint s a nálam lévő vázlatok alapján. Még újra vezényszavak pattogtak s a csendőr szakasz megindult külön feladata szerint parancsnokságom alatt. Egy darabig lőhátton kísért bennünket Bodur főhadnagy úr, majd egyszer csak azt vettük észre, hogy már nem követ. Megtérésbe, majd vágta vette lovát s eltűnt a mi látószögünkben. - Egyedül maradtunk negyvenen. Míg velünk volt, figyelte parancsaimat s intézkedéseimet. Úgy látszik, hogy meg volt elégedve s azért hagyott ott bennünket.

Veszprémből északra jöttünk ki s iránynak vettük a bakonyi sűrűséget. Jobbról tőlünk utunkban Eplény puszta volt, majd azt is elhagyva letértünk az erdei útról be a sűrű erdőbe. Itt az "erdőn való áthatolás" volt a feladatunk egy pár ellenséges oldaltámadással megfűszerezve. - A szakaszom balszárnyát is biztosítottam. Oda Nagy Taszit küldtem ki négy hadapróddal. Taszi, mint verbeli "stúzi" jól ismerte a Bakonyt, hisz szombatonként a balatonedericsi birtokukra járt vadászni s nem jött Almádiba. Így bizhattam ügyességében. Ő örömmel is vállalta ezt a megbízatást s mondta nekem, hogy az összejöttetést majd madár, fécánkakas hangjaival fogja tartani. - Ezt el is vártam tőle, hisz augusztusban nem utánezhatta még a bögő szarvasbikát.

Egyre sötétebb lett az erdő is, mert a ritkás vágásokból bekerültünk a sötétebb részekbe, s hová még a nappali órákban is kevés napfény

juthatott be. Hála Istennek, sokáig semmiféle ellenséggel nem találkozunk s így még arra is volt időnk, hogy a finom jó erdei málnából, szederből szedegethessünk s azzal is oltjuk a szomjunkat. A kulacsunk vízával takarékoskodtunk. - Egy darabig a Taszi madárhangja jött is balról, majd mindig halkabb és halkabb lett, míg végre teljesen megszűnt. - No mondom magamban, valaki lelőhette a fácánkakasunkat. - Egyik balszárnyon lévő hadapród jelentette, hogy nem is lehet meg az összeköttetésünk Taszival, mert balra/ami küzdő sávunknál egy meredek sziklafal húzódik. - Így aztán Tasziról és négy emberéről le kellett mondanom. Ha ő nem biztosított balról, biztosított bennünket a sziklafal, mert ott csak a madár tudott volna felrepülni.

Közben fehérszalagos sapkákkal döntők jöttek s ekkor a harciaságnak legjobbját igyekeztünk mutatni, nehogy hiba essen a szakaszom tevékenységén. Egy géppuskás fészket kellett elnémitanunk.

Ez jól sikerült, mert a döntők szó nélkül lovagoltak el, anélkül, hogy hibát találtak volna tetrekésztségünkben. - E dicsőséges feladat után jól álcázva magunkat a bokrok sűrűjében elfogyasztottuk a hideg élelmünket, hogy majd egy kicsit kifujva magunkat, folytassuk tovább utunkat. - De először is kiadtam a parancsot, hogy igen halkán, szinte suttogva beszéljünk, nehogy a figyelmet magunkra felhívjuk. - Azt nem tudtuk, hogy van-e közelünkben ellenség s a vázlatom sem mutatott semmit ilyen tekintetben. Az utunk további során azért rátaláltunk egy-két zászlóra, amelyek mindegyike ellenséges pontot jelentettek nekünk. Azt abból is láthattuk, mert azok közelében mindig akadt egy-két döntő.

Lessen az erdő is fogyhi kezdett s egy nagyobb tisztáshoz értünk. - Már csak harmincötven voltunk, mert Taszi négy emberével nem került elő többé. Ők eltűntek, mint "Kossuth a buzában."

Kinn a tisztáson azonnal tájékozódunk. Jobbra tőlünk egy erdei út, majd ott három lovas alakja jelent meg birtelen. Harciasan vágódtunk hasra, hogy az esetleges lovas támadás előtt kitérjünk s védhessük magunkat. Távcsővemmel kezdtem vizsgálni a közeledő lovasokat s akkor láttam, hogy osztálytisztánk Bodur főhadnagy úr, míg mellette Lehoczky Lajos és Fogarasi-Szabó főhadnagy osztálytiszták kocognak loveikon. - Így láttam, hogy nem kell lovas támadástól tartanunk. Viszont erősen lapultunk, hogy ők bennünket fel ne fedezzenek. De úgy látszik, valaki a szakaszom jobb szárnyán nem lapult elég jól s a három lovas felénk ügetett. Nem volt más, mint jelentkezni kellett osztálytisztámnál. Viszont meg volt elégedve, mert az erdőn való áthatolásom tökéletességéért dicséretet érdemeltem ki. - Persze arról erősen hallgattam, hogy a Taszi csoportom elveszett. - Majd a három lovas úgy otthagyt bennünket, "mint Szent Pál az oláhokat." - Mi meg megkönnyebbültünk. A vázlatokat elővettem s az újabb feledatainkat kezdtem tanulmányozni. Abban az állott, hogy itt kell az erdő szélén éjtszakáznunk s be kell rendezkednünk védelmi vonalra. - Ez bizony nagyon jól jött, mert így legalább jót fogunk pihenni - gondoltam magamban. - Már kezdett erősen alkonyodni s egy lucernás mesgyéjében meg is szerveztem a védelmi-záró vonalat. Jobbra-balra s előre is megfigyelőket küldtem ki. - Így szállt le az este. - Mi csendben ott várkoztunk. - Mivel a hideg élelmet már délben elfogyasztottuk, vártuk, hogy mi is fog történni. Mikor és kitől is kapunk majd vacsorát. - Vagy majd csak az égi manna-ra kell várnunk? - Az idő telt s a csillagok is feljöttek, -halkán beszélgettünk s egyesek már bóbiskoltak is. - Egyszerre a nagy síri csendben az út felől szekérek zajt hallottuk. Azonnal megtettem intézkedésemet s tűzkész-

állapotba helyeztem szakaszomat. Majd vártunk, hogy lessz-e támadás?
 - Vártunk.- A szekér zörgés meg egyre jött közelebb, majd megszűnt.
 A nagy esti csendességben megszólalt egy hang; Van-e ott valaki?
 Vagy valamilyen alakulat? - Itt vagyunk a gulyáságyúval- vacsorát hoz-
 tunk.- Így a harckészültséget lefujtam s egymásután mentünk a gulyás-
 ágyúhoz, hogy a negyszerű babgulyást felvételezzük.- De emellett még
 megkaptuk a másnapra való hidegételt is. Mindenki visszatért a he-
 lyére miután a kulacsát is megtöltötte jó forró feketével. Miután a
 vacsoránkat elfogyasztottuk, egy kis badacsonyi után sóvárogunk, de
 azt nem hozott a mozgókonyha. A hideg étel is kitűnő volt; szalámi,
 sajt, kenyér és húskonzerv.

A sötétet már megszoktuk ott a lucernás szélén s így tájékozódni
 is próbálkoztunk a csillagok fényében. Oreinket kiállítottam s így
 igyekeztünk egy kicsit pihenni. Egyesek a jó babgulyás után már szu-
 nyókáltak is.- Körülöttünk csend uralkodott.- Körülbelül egy óra tel-
 heteft el. = Az út mellett lévő örök jelentették, hogy újra valami jár-
 mű zörgést észleltek.- Csendben vártunk türelmesen.- Hamarosan kide-
 rült, hogy egy újabb gulyáságyú közeledik.- Mondtam is magamban; - az
 ilyfajta ellenséget szeretjük.- A mozgókonyha a vonalunkban megállott
 s újra jött a kellemes hang, hogy; -itt a vacsora!- Mi nem szabadkoz-
 tunk, hogy egyszer már vacsoráztunk, hanem újra mentünk vételezni. A
 második vacsorából főleg a nagyétkűek, Perlaki Búló, Nagyványi Dönci,
 Kulcsár Laci tettek kimagukért, mert püpozott csajkákkal tértek vissza.

.... Lassan, de mégis csak kezdett pirkadni s zubbonyaink hajnali
 harmattól egy kicsit nedvesek is lettek, de oda se némi,-hisz a felke-
 lő nap majd kiszáritja azokat, míg majd újra belülről nem lesz nedves
 a harci gyakorlatokban szerzett veritékektől.- Nyújtózkodtunk egy ki-
 csit, fáradt tagjainkat egyengettük s átnézve vázlataimat, már talpon
 is voltunk, hogy folytassuk utunkat a további célok felé.

A parancsom alapján, biztosított menetben kellett átmennem az úton
 majd ott újra be kellett mennünk egy sűrű erdőbe. Biztosan majd itt ka-
 punk egy újabb támadást- vagy legalább is ellenőrző, döntőki látogatá-
 sokat,- gondoltam magamban.

Miután a nap már elég magasán járt, egy kis völgyben magunkat
 biztosítva elfogyasztottuk a hideg reggelinket.- A jó forrásvíz igen
 jó esett erre a komoly villásreggelire, ami majd nem ebédnek is beil-
 lett. Ahogy a térképről megállapítottam, már Olszafalut is elkerül-
 tük elég nagy ivben.- Vágott erdőben haladtunk előre.- A sok le és fel-
 mászás, gyaloglás erősen igénybe vette lábunkat is és egy patak völ-
 gyéhez értünk- hála Istennek. Itt pihenőt rendeltem el s mosakodtunk,
 frissítettük magunkat s lábainak az üdítő hideg patak vizébe lógattuk.
 Itt a nagy tisztalkodás és mosdási műveletek alatt elfelejtettem sza-
 kaszomat biztosítani s egyszerűen csak az erdő felől egy kis csapáson hir-
 telen feltűnt Bodur főhadnagy úr két másik osztálytisztával. Már rejte-
 ni nem tudtuk magunkat s így vártam nyugodtan, hogy mi is lesz.- Miután
 közelemben lovagolt osztálytisztunk,-jelentkeztem nála, Meghallgatva a
 jelentésemet, azt kérdezte; hogy merre van az ellenség? - Csak azt tud-
 tam válaszolni, hogy jelenleg nem tudom,- de éppen azt keressük itt a
 szakaszommal együtt.- Ő nevetve megkérdezte; hogy talán a patakban a
 víz alatt van s azért van az egész szakasz meztelbenn a vízben?
 Komolyabb „lekapás” nem történt s a döntőki ellovagolása után én menet-
 kész állapotba helyeztem a szakaszomat.- Felfrissült végtagokkal foly-
 tattuk előnyomulásunkat az ismeretlenségben meghúzódott ellenség ellen.

Lassan ki is értünk az irtásos részből s láttuk, hogy ott már
 szántóföldek vannak.- Egy kukorica tábla mellől zakatolást hallottunk
 - No- gondoltam magamban itt az ellenség.- Védőemre rendezkedtem be a

választott engem Bodur főhadnagy úr erre a gyalogsági gyakorlatra, mi-
kor én tüzer voltam s inkább lövegekkel tudtam rendelkezni, nem pedig
gyalog rohamozni.

Újabb tanácskozás következt s láttam, hogy a nap is erősen halad
lefele az útján.- Már a sugara nem volt olyan erős.

A harmadik támadásba - gondoltam- minden tudásomat bele kell adnom
mert ha a sikertelen támadásaimat megtudja osztálytisztém, meg nem állha-
tok majd előtte. Velem szemben kétszeresen szigorú volt addig is, úgy ta-
pasztaltam. De ezt csak szeretetből tette, azt is jól tudtam.

Bele lendültünk a harmadik támadásba s mindénünket beleadtuk s úgy
ordítottunk a rohamnál, hogy azt még Zircen is meghallhatták.- Elfoglal-
tuk harmadszor is a géppuskás fészkeket. Sajnos, döntőnkünk a harmadik tá-
madásunkkal sem volt elragadtatva.- Elcsigázva indultunk le a kiindulá-
si helyünkre.- Hogy mi is volt a rossz a három támadásunkban, sohasem
tudtuk kitalálni.

Távcsővel figyeltem, hogy jár fel- s alá Szemenyey alezredes urunk
s várja a negyedik támadásunkat.- En azonban védelemre rendezkedtem be
a jól rejtő horpadásban az akácfasor védelmében.-Elől járór, két oldalt
biztosítás szintén.-Igy pihentük a harsi fáradalmakat. Most már igazán
nem szabad elsietni a negyedik támadásunkat, mert talán hadsereg avatá-
sunkig kell majd a dombot állandóan rohamoznunk.

Az éhség is elővett bennünket. Nem is csoda ilyen nagy harcitévé-
kenységek között. Egy pár szakaszbeli ügyes hadapród eltűnt, majd nemsó-
kára friss krumplival s kukoricával tértek vissza. Majd újra fordultak
s újabb rakományal tettek meg.- Tüzet raktunk s elkezdtük a kukoricát
nyáron sütni, majd mikor már volt elég parázs, az alatt meg a krumplit
sütöttük.- Kellemes illatokat lengetett a szél körülöttünk. A döntőnk
sétálgatott a dombtetőn s várt egy darabig. Majd egyszer csak eltűnt a
szemünk elől.-Kezdett alkonyodni s a krumpli és a sült kukorica is elké-
szült. Kezdtek azt fogyasztani jóízűen. Ha már a támadás nem sikerült, le-
galább a rögtönzött vacsorával elégítsük ki magunkat.-

Váratlan támadást már nem kaptunk s így pihentünk jólakottan a fásor
védelmében.- A horizont szélén látszott már a narancsszínű napkorong,
hogy búcsút vegyen tőlünk.- Egyszer csak a nagy alkonyati csendben egy-
másután dördültek el az aks útegek valahol, hogy lövéseikkel jelezzék;
a gyakorlat befejeződött.-Mégkönnyebbülten sóhajtottunk fel.

Mikor már semmiféle meglepetéstől nem kellett tartanunk, a váz-
latomon megtaláltam azt a pontot, s hová szakaszommal be kell vonulnom a
gyülekezési hájra. Egymásután érkeztek meg az aks alakulatok, Mi Ojaszfa-
lun áthaladva jutottunk el oda.- A sötétben ki lehetett venni a vezérkar
sziluettjét is. Hallottuk a hangját vitéz kisbarnaí farkas vezérörngy ú-
nek. Mint az Akadémiaa parancsnoka elismerőleg s dicsérettel szolt hozzák.
Majd azt is közölte, hogy az éjjeli meneteléssel be is fejeződik gyakor-
latunk. Minden alakulat a szálláshelyére vonulhat.

Még folyt az Akadémia parancsnoknak beszéde, amikor a sötétségben
egyszer csak megjelent Nagy Tászi a négy emberével.- Odahívtam magamhoz
hogy megkérdezzem,- mi is történt velük?- Tászi válaszolta, hogy ő addig
adta a fécánhangokat, míg egy nagy szakadék széléhez nem értek. Ez telje-
sen elszakította őket a szakasztól. Így aztán ügyesen cserkészve addig
mentek, míg egy erdőhöz házához nem érkeztek.- Ott finom tejet, vaját és
friss kenyeret kaptak, majd levetköztek, napoztak és aludtak, illetve
várták, hogy mikor lesz vége a gyakorlatnak, hogy bevonulhassanak. Ok is
hallották az útegek lövéseit s felszerelve annak irányába elindultak sig-
erkeztek meg.- Szép napsütöttek voltak, hisz két napig csak ettek- ittak,
napoztak, fürödtek és aludtak.- Biztosítottam Tászi barátomat, hogy er-
ről hallgatni fogok, mint a sir s nem fogja megtudni osztálytisztünk,Bo-
dur főhadnagy úr.

Szép volt a Ludovikás kihelyezés, a gyakorlatok s még ma is 45 év

után örömmel emlékezem azokra az időkre, a felejthetetlen napokra, de egy kicsit irigykedve is, mert akkor 45 évvel voltunk fiatalabbak.

Sarasota, 1984, július 20.

* * *

-) - (-

|

Mit kapott a Szovjet a háborúban Rooseveltől

A fantasztikus arányú segítség a számok tükrében

A moszkvai propaganda nagyszájúan hirdeti, hogy a Szovjetunió a háborút a hitleri Németország ellen amerikai segítség nélkül, egyedül nyerte meg. Sajnos, a nyugati közvélemény tájékozatlan része hajlandó hitelt adni ennek a szemérmetlen állításnak, miután nincs tisztában Amerika világháborús segítségének hatalmas méreteivel.

A washingtoni hivatalos propaganda érthetetlen módon nem hangoztatja a Szovjetnek nyújtott segítség konkrét adatait, hanem megelégszik közhelyek ismétlésével.

Most a N.Y. Journal American érdekes számokat közöl a 2-ik világháborúban a Szovjetnek juttatott hadianyagról, ruházati, élelmi és egyéb cikkek tömegéről. E

számok világosan bizonyítják, hova jutott volna a vörös hadsereg, ha ez a mérhetetlen anyagi támogatás elmaradt volna...

A USA 1941-45 években Oroszországba az alábbi anyagot szállította:

7.000 páncélos jármű,

14.000 repülőgép

8.000 légvédelmi löveg,

135.000 géppuska,

300.000 tonna lőszer,

200 torpedócsónak,

400.000 tábori telefon,

1 millió mérföld hosszúságú telefondrót,

100 kereskedelmi hajó,

8.000 Diesel hajtómotor,

2.000 mozdony,

10.000 vasuti kocsi,

100.000 kocsi-kerék,

400.000 tehergépkocsi,

50.000 jeep,

35.000 motorkerékpár,

17 millió autógumi,

150 millió méter szövet és gyapjúárú,

15 millió pár csizma = 100 K.HO.

600.000 tonna orvosság és

kémiai anyag,

1 billió dollár értékű ipari gép.

Fenti adatokhoz vegyük hozzá a több billió darabot kitevő konzervküldeményt, az óriási mennyiségű szögedrótot és egyéb itt fel nem sorolt cikkeket. Megnyerhet-e volna a Szovjet a háborút a fenti fantasztikus mennyiségű anyag segítségével?

A józan felelet erre csak ez: nem!

*

Ki mentette meg a bukástól és ki tette naggyá a Szovjetuniót? — Roosevelt...

(A KERESZT ÉS KARD M. HANGJÁ-BÓL)

Bajtársi hírek ;

Fontosabb események;

Az 1934-ben avatott Ludovikások augusztus harmadik hetében Sarasotában (FL.USA)-rendezik meg az 50. éves találkozójukat.- 1984, aug. 19.-én tartják meg este az "Emlékvacsorájukat", ahová a helybeli és közel környékbeli más évfolyamtársakat és katona barátokat is meghívták.(v.B.A.)

A pittsburghi MHBK. csoport jun.14.-en tartotta meg évi szokásos piknikjét a pennsylvaniai Magyar Park-ban.- "Négy felé gyülekezett a társaság Márkos Gyusziék gyönyörű, szinte kastély-szerű nyaralójukba." Innen együttesen mentek el egy közeli étterembe. Majd innen újra visszatértek a Márkosek nyaralójába ahol beszélgetés, éneklés majd szalonnasütés kezdődött.(SCP.szds.)

- * -

A VITEZI REND Főkapitány helyettese- vitéz Radnóczy Antal,- Máltai lovag, a Ludovikás Egyesület elnöke ez év októberében Kanadában és az USA-ban hivatalos látogatásokat fog tenni a vitézi csoportoknál. Lehetséges, hogy Floridát is útba tudja majd ejteni. Erről később jön majd értesítés. (V.R. Körlevél-ből.)

- - - - -

A JOHANNITA REND Űrmestere (Herrenmeister), Ofensége Vilmos- Károly porosz kir. herceg Feleségével együtt az USA-ba jött. 1984 máj. 8.-án New Yorkban "Lóvagi napot" tartott. Ez alkalomból 47 lovag jelent meg az USA és Kanada területéről. (Magyarok és németek.)

- - -

A JOHANNITA REND - Magyar Tagozata ebben az évben ünnepli 60. éves fennállását. 1924-ben Budapesten volt a megalapítása a független magyar tartománynak.- A jubileumi ünnepeket Münchenben aug. 31.-szept. 2.-ig fogják megtartani.- A magyar tagozatnak jelenleg 105 tagja van; 93 lo-
vag és 12 várományos.

* * *

1984 jun. 10.-én Pünkösd vasárnapján Washington D.C.-ben a Wesley Theological Seminary, -"Oxnam Chapel"-jében volt a z Amerikai Subcommandery ünnepe az újonnan felvett lovagok beiktatásával.

1984, jun. 16.-an a carteret-i Magyar Ref. templomban, valamint a calgary-i Magyar Ref. templomban volt a jubileum alkalmából lovagi ünnepi Istentisztelet.

+

(Johanniter Herold)

vitéz Németh Endre ny.m.kir. százados, Szt. László lovag,- a Ludovika Akadémia volt tanára egy súlyos szem és szív-műtéten esett át. Ugy néz ki, hogy felépült, csak semmit nem szabad tevékenykednie.- Az igaz, hogy jelenleg 86 éves.- Floridai rendtársai és bajtársai teljes felgyógyulást kívánnak Bandi bátyáknak ! (S.P.szds.)

- - -

Örömmel hallottuk a nagy hírt, hogy nemes Simon Lászlóéknál megérkezett a 10. unoka.- Ez az első fiú unoka "Simon" néven; VI. László-Béla. Isten tartsa meg sokáig !-

. - - -

Jó erről is tudni;

Magyarországról érkezettek beszélnek, hogy otthon már mind gyakrabban használják a kettős- neveket, a -ghy, a -thy-mal végződő családi neveket. Sőt vannak olyan merész emberek is a "demokráciában", hogy a névjegyükre még előnevet is nyomtattatnak.- Ma már olyan társaságok is vannak, amelyek címerek készítésével foglalkoznak s ha valakinek nem volna, szívesen terveznek annak.- Egyébként arról is beszéltek mosolyogva, hogy egyszer csak Losonczy miniszterelnök elvtárs neve elé is oda fog kerülni(?) a "vitéz" jelző, mert mint kiderült az átkos Horthyrendszerben ő "várományos vitéz" volt.

* * *

Önkéntes adományok a Floridai Bajtársi Híradó-ra.
v.A-A.Z. ezds. \$ 10.00, ns.S,L.szds. \$ 2.00, Dr. N.N. \$ 10.00.
Köszönjük a Szerkesztőség nevében.-

* * *

v. B. Tamáska Endre írásaiból a következők rendelhetők meg; 1./ Csendőrök a szovjet hadifogságban. \$ 3.50, 2./ Űseink művészetéről dióhéjban. - \$ 3.00, 3./ Magyar címer- Kosuth címer. - \$ 2.50., 4./ 150 nap a föld alatt. - \$ 6.00, 5./ A magyar nemességről (tanulmány). \$ 3.00, 6./ "BARANCS" (történelmi tanulmány) \$ 5.00.-, 7./ Templomvédő asszonyok. \$ 3.50., 8./ The Evolution of the Hungarian Coat of Arms (Ezüst Arpád díjjal kitüntetve.) \$ 7.50.- A megrendeléseknél plusz még a postaköltség.

- * -

"Détente"; " Az ellenséggel lehet tárgyalni, -tűzszünetről, az arcvonal kigazításáról, fogolycseréről, miért ne?... De más a tárgyalás és más a barátkozás. Az ellenség soha nem lehet más- tárgyalás közben sem- csak ellenség."

/ Márai Sándor /

A most érkezett VITÉZI TÁJEKOZTATÓ-ból; A Vitézi Rend Főkapitánya vitéz Szendi József szkv.m.kir. csendőrmestert a Floridai E. Alcsoport vitézi hadnagyává (Sarasota) nevezte ki.

- o -

A nevezetes fénykép a "Jön lázadás" c. magyar dokumentum filmből.

/San Remóban a szerzői filmek fesztiválján elnyerte már a fesztivál nagydíját./

- o -

Lapzárta; Meg volt a XXIII. olimpász ünnepélyes megnyitása Los Angelesben. A romániai atléták felvonulását felállva ünnepelte az amerikai közönség. Örömmel láttam egyik élvonalbeli tornászlányt a nevét;

S z a b ó. Úgy látszik, hogy neki nem kellett a nevét oláh-ra cserélni, mint annakidején Kemenes Annának. (Nadja Komenici.) "a pedig érmet nyer az oláh színek alatt, azt is magyar sikernek tudjuk majd elkönyvelni. A magyarokat úgyis nélkülöznünk kell a jelenlegi olimpiai játékoknál, mert a gerinctelen magyar kommunista vezetőség Moszkva páncsára távol-tartotta versenyzőit.

- o - o -

Címünk; Capt. Endre v. Tamáska de Baranch
2621 Woodgate Lane
Sarasota, FL. 33581-USA.

Ez a szám lezárva; 1984, augusztus 1.-én./ Egyes száma \$ 1.20.

EREDETI

II. évfolyam, -3. sz. (1984).

vitéz Baranchi Tamáska Endre

GENEALOGIA KOMMUNISTA SZEMSZÖGBŐL.

Az ÉLET és TUDOMÁNY otthoni folyóirat 1977. januári számában egyik munkatársa ezt írta, hogy... a genealogia régen csak az uralkodói és főúri családok számára volt fenntartva.

Valóban mi is a genealogia? - Magyarul "leszármazéstan" és a történelmi segédtudományok között foglal helyet, mint a heraldika (címertan), diplomatika (oklevéltan), sfragistica (pecséttan), stb.

Jó, hogy ezt a témát a cikkíró felvetette. - 1945 előtt senki sem volt eltiltva attól, Magyarországon, hogy ezzel foglalkozzon, vagy a családi leszármazását kutassa. Ez nemcsak a királyok és a nemesek joga volt. Ölyvedi Vad Imre családtörténetkutató a "Nemesség" című könyvében írta, hogy "ősei még az utolsó részeg totnak is vannak... Persze a régebbi időkben feljegyzések és krónikák, családi iratok inkább azokról a családokról készültek, amelynek tagjai valamilyen fontosabb szerepet vittek az ország életében. Lehetek ezek országos viszonylatban, de lehetek ezek csupán helyi, megyei, községi életben fontosabb adatok.

A fent említett cikkben azonban erről elfelejtkezett megemlékezni az író, hogy 1945 óta sokkal nagyobb hasznát veszik a genealogiának, mint azelőtt. - Ha régen előkelő és régi ősöket akartak felkutatni, az természetes volt. De 1945 óta a kommunista Magyarországon másfajta ősöket kell előkeresni, produkálni. Az ugynevezett "kaderlapok" nemcsak az életrajzára terjednek ki az otthoni állampolgárnak, de részletesen ismertetik a felmenőket, és az oldalági rokonokat is. - Munkás- paraszt ősöktől való származás felér két- három diplomával is. Nem is beszélve arról, hogyha valaki 1919-es kommunista őst tud magának igazolni, az pedig felér öt kutya-bőrrel is. Kék vérvonalnál jobb, ha a családfán egy tarnopoli beütés is megtalálható. Ezzel a családfával a legmagasabb helyek ajtajai is nyitva állnak az elvtársak számára. Miniszteri bársonyszék, tábornoki rang, nagy követi megbízatás stb. stb.

Sohasem felejttem el, amikor a lelekatolt marhavagonokban, 1950 végén megérkeztünk a Szovjetunióból Magyarországra. Természetesen AVH-s erős fegyveres fedezet mellett egyenesen a Mosonyi úti börtönben kötöttünk ki néhány ezren. Akiknek ott már nem jutott hely, Vácra és Kőbányára lettek irányítva.

A hajnali sötétségben még alig csapódott be mögöttünk a cellák ajtaja. Már jöttek is a fogdmegek, az AVH-s nyomozók; Fischer, Sasvári (Schwartz), Csillag (Stern), Engi-Engel s a többiek és már adták is a kezünkbe a ha-

talmas kérdőíveket. Azokon legalább 80 kérdés szerepelt. Nincs az a legelőkelőbb genealogiai társaság, vagy lovagrend, ahol olyan részletes adatokat követelnének meg. Ez bizony diszére válik a kommunista állampévezetnek. Nem elégedtek meg az apa, anya, testvérek nevével, foglalkozásával, de még az após, anyós adataira is kíváncsiak voltak. Ha vagyona, földje stb. volt, az mennyi s milyen értéket képviselt.

Jól emlékszem egyik huszárszázados barátomra, amikor a kérdőívnek ehhez a részéhez ért. Ceruzája végét rágva, -megjegyezte- ha beírom, hogy az apósom gazdálkodó volt s utánna meg azt, hogy 3.000 hold földje volt, de nagy pofomokat fogok kapni...

A kérdésekre megfelfeltünk és így az AVH-nak igen tiszta képe volt mindannyiunkról.-De a kérdések között volt egy komoly kérdés is; Volt-e csendőr, rendőr, vagy SS a családjában? Azt hiszem az új kommunista genealogiában ezt külön színnel, vagy betűkkel jelölték meg. Talán olyan méltóságnak felelt meg "ellenkező előjellel", mintha ezek császári és királyi kamarási, vagy csillagkeresztes ösökkal dicsekedhettek volna. Ez az új vezetőségű országban a nevezettre rátette örökre a "tüzes" rangjelző koronát.

1953-1955-ig mintán már a börtönt elhagytam, azt lehet mondani, minden vasárnapomat az AVH épületében töltöttem, hiszen AVH-s felügyelet alatt állottam. Ott módomban volt vasárnaponként az életrajzomat írni. Ebbe annyira belejöttem, hogy már a az "és" és a "hogyan" szöcskét is mindig, és mindenütt egyformán használhattam. Életrajzomat szinte könyv nélkül tudtam már.

* * *

(csend-őr-szem)

Dr. F ü r y L a j o s

B a b g u l y á s .

=====

Közismert mondás volt, hogy a legjobb húslevest a magyar hadseregben a katonaszakácsok főzték. Bár a jól főző magyar háziasszonyok nem szívesen hallották ezt, aztán meg a híres szakácsok is csak forgatták a fejüket, de kénytelenek voltak elismerni az igazságot. A katona húslevest ugyanis nem egy darab husból, vagy csontból, hanem egy egész marhából főzték, benne volt abban a csontja, kövére, soványa, porcogósa, mocsingja ki milyent szeretett.

A babgulyás pedig kimondottan magyar katona étel volt és a civil életben nem is igen terjedt el és ebben a formájában csak is Magyarországon ismerték. Erről a babgulyásról elevenítem fel az előbbi történetet.

Éppen Erdélybe készültünk és a trianoni határ menti nyírségi megszatmári kis falvakban vértük a tárgyalások eredményeit. Ötödik hónapja már riasztott állapotban, a ceglédi Árpád huszárokkal nézegettünk a határon túlra és nagyon mehetnéünk volt már nekünk is, meg a lovaknak is.

Végre elkövetkezett a nagy nap és Erdőszádánál ünnepélyesen átütgettünk a földre döntött sorompón és a boldogságtól síró, meghatótt magyarok között bevonultunk Erdélybe.

Gyönyörű szép volt az erdélyi bevonulás, felejthetetlen élmény és le nem írható látvány, a húsz évi távollét után találkozás Erdellyel. Az alföldi huszárok is köszörülgették a torkukat.

A bevonulás azonban sok nehézséggel járt.

Az első mindjárt ott kezdődött, hogy a keves, jökarban lévő utat a motoros alakulatok lefoglalták saját számukra és a huszárokat lekényszerítették a köves, sziklás, homokos terepre és kerülökkel, hegyeken, vizeken át, naponta majdnem kétszer akkora utat tettünk meg, mint az útvonalon haladó alakulatok. Az első összezőrdülés a Szamoson épített katonai hidnál kezdődött. Pontosán időben kellett érkezünk, sem előbb, sem később, mert mindenütt torlódások és akadályok voltak. Nem volt könnyű ezeken az utakon pontosan beérkezni, de aztán mégis csak ment.

Itt kaptuk azt a parancsot, hogy ezredünk, erőltetett menetben, amilyen gyorsan tud, vonuljon be Marosvásárhelyre.

Első pillanatra nem is hallatszott olyan nehézség, de amikor a számunkra kijelölt utirányt megkaptuk, tudtuk, hogy nehéz lesz a lónak és embernek egyaránt.

Az út és a terep nehézségei miatt az ezred szétszakadt századokra és ezek is a felvert por miatt szakaszonkénti portávolságra elnyújtva, igyekezünk Vásárhely felé.

Az utánpótlást szállító gépkocsi oszlopok csak nehezen tudtak a nyomunkban vergődni, így aztán kiadták a századoknak az élelmezést. Minden huszár máhatacskájában két etetésnyi, vagyis tíz kiló és negyven deka zabot kapott, egy tenyérnyi széles szózott szalonnát, fél komiszt, meg tartalék konzervet. Nem is nagyon törődünk ezzel, hiszen tudtuk azt, hogy utközben lesz ennivaló.

Aztán meg a mozgókonyha jött velünk a századdal és utközben főzött. Kitűnő jó szakácsunk volt, a budapesti Debrecen étterem főszakácsa, aki bár nagyon félt a lőtől, igen jól tudott főzni.

A bevonulás öröme, ünnepi lakomára paprikás csirkét makarónival.

A lakosság böldegen hordta a csirkéket és amíg álltunk, az asszonyok jöttek és megtisztították. Eppen fölrakta a kerekeken járó gulyáságyúba a paprikás csirkét a főszakács, amikor jött az indulási parancs.

..... Negyedik század lóra..... irány a község déli kijárata.... üggetés... A mozgókonyhát két erős fekete mén húzta és Jana, a kocsis etette őket, hogy azok jöttek a nyomunkban, árkon, bokron keresztül a mozgókonyhával.

A paprikás csürke összerázódott és amikor hajnali öt órakor hosszú pihenőre megálltunk, a paprikás csirkét úgy kellett baltával kivágná a kondérokából, mert mint a tégla úgy összesűrűsödött és mint a kocsonya megaludt.

A főszakács majdnem sirt szegyenében, de segíteni nem lehetett. Ugy nézett ki a helyzet, hogy néhány órát pihenünk a községben és erre, hogy kedvezzen az elromlott paprikáscsirkéért, megint csak a magyar asszonyok segítségével nekiláttak és gyúrták tésztát, háromszáz ember részére és darálták a mákot, -minden huszár csavargatta a bajszát, hogy estére mákos tésztát eszünk.

Vacsora előtt jött a motoros jelentő, hogy a század azonnal indul és a szakácsoknak éppen csak annyi idejük volt, hogy berakták a mákos tésztát a gulyáságyúba, rácsavarták a tetejét és Jana újra odacsapott a lovak közé és kezdődött megint árkon, bokron üggetés és éjjelkor hosszú pihenőben, ami két óras megállást jelentett, a mákos tésztát úgy kellett vízzel kiáztatni a bográcsokból, pedig nagyon ettünk volna, de hát ki tehet erről.

A főszakács idegösszeropánást kapott és felültették a konyha után a kiadott élelmet szállító kocsira és Tersztyénszky százados úr, sokáig gondolkozott, rágta a szivarját, míg aztán kiszólitotta Soltész Rudit, aki mivel Cegléden lóór korábban térden rugta az egyik ló sokáig nem tudott lóra ülni és így állandóan a konyhán krumpli pucoló volt és eközben sok minden szakács mesterséget "ellopott" a szemével.

Végre akkor már kivergödtünk a szilágysági, köves, palás hegyekből és Zsibó után, lankás dombokon, erdő menti szép földutakon ügethettünk és tudtuk, hogy Dés, Déssakna, Beszterce, beleesik az utunkba.

Napi hatvan kilométeres nehéz menetek után elfáradt a lovas és a ló, Késő éjjel érkezünk pihenőre egy kis oláh faluba.

Zsibadt térde egyengetve, a törésbe beleragadt nadrágot fogcsikor-gatva, két újjal széthúzva, úgy állva a zabot ropogtató lovam mellett, ettem a sózott szalonnát, meg a komiszt és hörpöltük hozzá aforró feketét a kulacs aljából. A faluban még egy fej hagyma sem volt semmi pénzért, örültünk is, amikor tovább mentünk.

Désen és Déssaknán virágból emelt diadal kapu és a főtéren asztalokon felrakva flekkenek, sonka, kolbász, kürtös kalácsok, borok. Elhangzottak a szép beszédek a cigánybanda is játszott és éppen, amikor a szép magyar lányok, menyecskek odaincselkedtek közénk, egyformán kínálava a csókot meg a kalácsot, megint jött előről, mint a vízhang.

..... Negyedik század elkészülni... lóra.....

Ügettünk vagy tíz kilométert, aztán kint az esőben, valahol megint egy koromsötét kis falu előtt megálltunk és hosszú pihenőt tartottunk.

A huszárok elkeseredetten csóválták a fejüket.

Biztos a bakák mentek oda, szokra a szép helyekre, mert tőlünk félnek, hogy elszeretjük az oláhok élől az erdélyi jányokat, mert hogyha nincs a közelben huszár, hát a jányok megelégszenek a biciklistákkal a gumi huszárokkal is.....

Valóban eddig még minden szebb várost kikerültettek velünk és hegyi, piszkos román falvakba kerültünk beszállásolásra.

A lovak jóllaktak, de bizony a mi gyomrunk is korgott már.

Sóvárogva gondoltunk arra a sok finom ételre, amit ott hagyunk, amikor nagy zörgéssel és zakatolással bevágtázott Jana a két fekete lovával és a konyhával.

Hát ti hol jártatok?

-Alálassan jelentem egy kicsit rövidíteni akartunk az uton, aztán megpróbáltuk nem megkerülni azt a hegyet, de hát egy kicsit nehéz volt, kétszer felborultunk, de azért meg van a vacsora

Mit főztél Rudi?

-Babgulyást, annak meg direkte jót tett a fölfordulás, mert legalább nem kozmásodott meg, mert Jana úgy hajtott, hogy kavarni úgy sem tudtam volna.....

A csajkámiban gözölt a babgulyás, volt abban minden, amiről Rudi a volt krumplicucoló, úgy gondolta, hogy csak "jevithat" az ízén. Két egész disznót belevágott a nagyszemű piros babba, a vegyülék körülbelül, két szem babra jutott egy darab négyujjnyi vastag disznóhús, egész fűszer csöves paprikát beledobott Rudi magostól, ereje is volt, hogy izzadtunk tőle.

Soha még étel olyan jól nem esett, mint ez a babgulyás, Teke és Vajola között, a lovam oldalának dőlve, savanyú komiszkenyérrel és akkor Rudi előhozakodott.

-Tulajdonképpen a késésnél az is közbejárt, hogy amikor az ünnepegről el köllött jönnünk, hát igen rossz néven vették, de hát azt tudták, hogy a katonának menni kö, ha pabansolnak, hát így aztán megkértek hogy el tudnánk vinni két hordó bort -- ideadnék...

-Persze nem tudtátok elhozni...

-De igen, föltettük a kocsira, de amikor fölfordultunk....

- Széttört a hordó és kifolyt.....

- Nem kérem, -csak hogy a bor kissé felrázódott, egy kicsit megtört a a színe, de azért az ize jó, mindjárt csapra verjük....

A babgulyás után egész csajka érmelléki bor.

Tersztyánszky százados úr megröpögtette a szivarját.

- Rudi, - máától kezdve te vagy a főszakács és soha többé nem kell krumplit pucolnod....

Igen megnövekedett Rudi tekintélye ettől fogva.

Márosvásárhelyre beérkezve, a szemle után a diszebédén Rudi főzött, körötte harminc krumpli pucoló, négy kiegészítő szakács, köztük Debrecen étterem főszakácsa segédkezett. Rudi pedig a lányokkal elfoglalva, katonai élményekkel szórakoztatta és csak néha, hogy mégis az ebéd pontosan olyan legyen, amelyint a szabályzat előír a huszár részére, odaszólt a debreceni főszakácsnak.

- Ugyan lóditson bele még egy pitli vizet, mert kiszárad a sertés karaj....

Ezt a tekintélyt pedig Rudi elsősorban a babgulyásnak köszönhette, ami azután is gyakori és népszerű étele volt a katonakonyháknak.

----- 000 -----

vitész Baranchi Tamáska Endre

C s e n d ő r ö s .

A napokban kaptam levelet Magyarországról. Éreztem a tapintásáról, hogy valami kép lehet benne. Izgatottan bontottam ki s örömmel igen nagy lett, amikor egy régi elfakult egyenruhás képet vettem ki a borítékból.

Egy régi arckép volt. Még Kassán készült. Egy gesztenyebarna hajú, hatalmas kipedert bajúszu, délceg tartásu, kemény nézésű magyar fej. Mellén feszülő pitykés dolmány, nyakán a galléron pedig vakítóan világító három-három fehér krumplivirág. - Ez egy csendőr arcképe.

Kezemben tartva a képet, a mai környezetből hirtelen a gondolat páráján visszarepültem vagy negyven évet.... Nyári vakáción voltam éppen a anyai nagyapám több száz éves, sok vihart és vigasságot látott öreg kúriájában.

A régiségek, a múlt, a történelem, a tradíciók már akkor is vonzólag hatottak rám. Lehet azt is mondani, hogy talán már ilyennek születtem. Szerettem öregek között lenni s hallgatni a múltról való beszélgetésüket. Ekkor is beosontam a "zöld szalonba", amelyet mi unokák a fal színe után neveztünk el így, megkülönböztetésül a többi szobától.... Ott a nyári hűvös szobában, a két nagy ezüsttálcán heverő fényképeket kezdtem ismét nézegetni. - Már sokat ismertem belőlük, legalább elbeszélésből, de erről a délceg egyenruhás emberről még nem hallottam, ő még ismeretlen volt előttem. Kit is ábrázol a kép tulajdonképpen? - Nem voltam biztos benne.

Nagyanyám, aki az élő családi almanach, a megtestesült Nagy Iván is volt egyben, egyszer ismét olyan kedvében volt, hogy elkezdett nekem mesélni a múltról, a családkról és más egyéb olyan dolgokról, amik engem nagyon érdekeltek.

A már előre magammal hozott egyenruhás képet mutattam meg neki s kértem, hogy arról meséljen nekem. - Kit is ábrázol a fénykép?

Nagyanyám leült a Rákóczi-diványra s kezdte a kis történetet....

..... Nagyapádnak két testvére volt, ... Berti és Józsi. Nagyapáddal együtt mind a hárman huszárok voltak. Nagyapád Marburgban szolgált, Berti és Józsi pedig a nyíregyházi közös huszárcsapatnál. - No de most beszéljünk Józsi bátyádról, mert őt láthatod ezen az elfakult fényképen.... Józsi is a sárospataki híres református főiskolán tanult, mint a többi ösöd, de őt a tudomány nem nagyon tudta lekötni, így az ötödik gimnázium után hazament az ösi galocsi birtokra gazdálkodni az apja mellé. - Jó képű, délceg keménykötésű legény volt. A megyei bálokon sok ungi kisasszonynak repesett a szíve, ha vele táncolhatott, mert meggyeszerzte jó táncos hírében volt.

Ha pedig szép érces csengésű hangján énekelni kezdett a cigány mellett, a női nem még jobban belehabarodott. Csárdásaira még igen sokáig emlékeztek Ungban.

.... Katonának a nyíregyházi huszárokhoz vonult be, a híres 14-es császári és királyi huszár ezredbe, mint már említettem. Azt talán nem is kelle-ne mondanom, hogy minden ungi nemes ifjú csak a huszárokhoz került. Józsi bátyád már kis gyerek korában úgy ülte a lovat, mintha rönkött volna s a századparancsnok, báró Bothmer Iván is igen sokat dicsérte. Mondta is neki - hogy téged még az Isten is huszárnak teremtett.- De Józsi bátyád csak nem maradt benn az ezrednél.- Szerette a szabadságot s állandó kalandvágya is hajtottá.- Nem tudott sokáig egy helyben maradni.- Agazdálkodásból is hamar elég volt neki. Utazta keresztül a kasul az országot.- Jó fellépése és kellemes hangja miatt egy ideig Pesten is kikötött, ahol a színház-nál epizód szerepeket is kapott.... Apai jussát átadva, még Amerikába is áthajózott, ahol persze Vadnyugaton kötött ki a lovak birodalmában.- Két év múlva azonban innen is hazajött. Az ottani élet sem elégítette ki, meg mint mondta, azok az ételek nem magyar gyomornak valók. Hiányzott a jó szerednyi bor is. No meg az ottani lányok sem voltak magyar emberhez valóak. Amerikából útja újra Ungba vezetett.

A csendőrparancsnok abban az időben Szilágyi kapitány volt.- Nekünk még rokonunk is volt, mert a te dédanyád is somlyói és óvári Szilágyi Terézia volt..... Szóval, hogy el ne kalandozzak a történet fonaláról.- Józsi egy alkalommal éppen benn járt Ungváron. Felekerste a rokonokat és ismerősöket s így vetődött el Szilágyi kapitányhoz is.- Már régen látták egymást s így a hosszú idő után jó volt egy kicsit elbeszélgetni. Így terelte aztán Szilágyi kapitány, szót a saját vonalára.- Te Józsi, miért nem jössz csendőrnek?- kérdezte. Majd folytatta;- jól tudom, hogy kiváló katoná voltál a huszárezrednél. - Az eszed meg úgy vég, mint a beretva.- Meg sem ijedsz a saját árnyékodtól. A németen kívül még angliusul is megtanultál egy kicsit.- Világot jártál.- No meg a pátaki kollégiumban belévert tudományokból is bőven maradt a koponyádban.- Itt a csendőrségnél is meg fogod állni jól a helyedet, - én azt biztosan tudom.- Még te lehetsz majd egyszer itt az utódom, mint parancsnok.

.... Ezt a beszélgetést tett követte és Józsi bátyádat felvették a csendőrséghez.

.... Az iskola elvégzése után első rövid szabadságra hazajött Gálócba. ~~Nyári~~ majális volt a Trask fürdőn. A dél-ungi birtokosok fogataival volt tele a fürdőhely tágas udvara. Már javában folyt a vigasság, - a cigány húzta, - amikor Józsi bátyád betoppant.- Minden szem megakadt rajta.- A szép acélzöld dolmány csak úgy feszült karcsu alakján.- Arany gomjai csillogtak a bágyadt lámpafényben, a csillagjai ragyogtak a piros hajókáján.- Mint fiatal asszony én is igen büszke voltam a sógoromra.- Az eladó sorban lévő Köröskényi lány le sem vette a szemét róla egész este s láthatóan kipirult az arca, ha felkérte Józsi bátyád őt táncolni.

.... Majd megkezdődött a Józsi bátyád szolgálata, - igazi csendőr élete.- Az egy kicsit bántotta, hogy most nem lovon, hanem csak gyalog portyázik.- Bár Szilágyi kapitány biztatta, hogy az nem tart sokáig. Majd újra ~~be~~ kerülhet, ha átteszik a lovas csendőrökhöz, mint volt huszárt.

- Valami miatt Szilágyi kapitány berendelte őt Ungvárra. Az okot mi sohasem tudtuk meg- és őt ez alkalommal keményen megfedte, megdorgálta. Józsi bátyád ezt sem mint parancsnoktól, sem mint rokonától nem tudta elviselni.- Úgy érezte, hogy az az önérzetét mélyen megsértette s éppen emiatt kérte a leszerelését.- Kérését teljesítették....

- Sajnos, - sohasem beszélt többet csendőr életéről.- Úgy látszott, hogy azokat örökre titokként a lelkébe zárta.- Szerette volna elfelejteni, de mégsem tudta.- Nemsokára átment Lengyelországba s mivel ott éppen katonának kellett, önként be is állt.

... Hosszu évek múlva jött csak egy rövidke hír át Ungba, - hogy Tamáska ulánus őrmester, miután lova sebesülten kidőlt alóla, igazi magyarhoz méltóan, vitézül verekedett a túlerőben lévő ellenséggel. - Kardjával úgy vágta az orosz, mint a répát, míg egy pikánsul átiszúrva, több sebből vérezve esett össze. - Jeltelen sirja ott van valahol s a lengyel földben alussza örök álmát.

..... Nagyanyám utolsó szavai csengtek a fűzében s ebből az álmodozásból rettentem fel itt a pittsburghi lakásomon a mostani életembe. Újra rátekintettem a fényképre. Azt megfordítva, olvastam az elfakult kézírást; nemes B. Tamáska József csendőr. - Tekintetemmel végig simogattam a képet megegyeszer s igen büszke voltam arra, hogy nekem csendőr ősöm is volt.

/Pgh, 1965, dec. 14./

Bajtársi hírek.

Társadalmi események.

Ludovikás Találkozó.

Az 1934-ben avatott Ludovikás tisztek 50-éves találkozó-jukat Sarasota-ban, Florida, tartották, 1984 augusztus-ban.

A szabad világrészeken élő tisztekből megjelentek névsor szerint valamennyien a feleségeikkel együtt; Bak András, Bartha Rudolf, Bodnár István, Bocsánczy Kálmán, Dénes Jenő, Ferjencsik Ernő, Hémorey Dezső, Lőte Lajos, Meleg Gábor családotól, Rády-Péntek Artur és Szinay András; továbbá Eta, tiszteletbeli Ludovikás, Pálfi Sanyi özvegye; Edith, Hegedüs Gyurka özvegye jelenlegi férjével Dr. Gál Imrével és fiával ifj. Hegedüs Györggyel, Hazánkából ide zárandokoltak a találkozóra Pál Imre és felesége, valamint Dénes Imre (Jenő testvére, nem 34-es avatású) feleségével.

Sokan nem jöhettek ezernyi ok miatt. Ezek közül számosan küldtek különböző módokon üdvözlőleveleket. Sőt Duska Laci az üdvözlőleveleken és könyv-ajándékokon kívül elküldte az eredeti Ludovikás Zászló szalagját, amelyik minden nap az ünnepléseken s főhelyen diszelvegett.

A gyülekezés aug. 17.-én kezdődött. - Elhelyezés zömben a szép Siesta sziget tengerparti kis moteljeiben történt, általános megelégedésre.

Aug. 18.-án a szoros évfolyambeliek Melegék és Dénesék vendégei voltak egy formások nélküli, igen meleg estén.

Aug. 19.-én az ünneplő évfolyam résztvett egy "tábori" misén a Pettöfi kör meleg rendezésében, magyar katolikus és református papokkal tartott miséne istentiszteleten és utána vendégek voltak egy jóízű pikniken. Hálás köszönet érte megegyeszer.

Ezen az estén a 34-es évfolyam közös vacsorára hívta meg a Sarasota és környéki tiszteket és polgári barátait, a Holiday Inn szép emeleti termébe. - Itt a helyőrség parancsnoka - Merényi Károly ezredes úr - engedelmével és felemelő megnyitó beszéde, köszöntése után igen kellemes estét töltöttek együtt a meghívók és a meghívottak. Itt adódott alkalom nyilvánosan is megköszönni a nem 34-es avatású, de az előmunkálatokban serényen buzgólkodó Ludovikás tisztársaknak - vitéz Tamáska Bandinak és Simon Lacinak odaadó segítségüket. - Igen jó, régi Bajtársaknak bizonyultak.

Aug. 20.-án a Siesta Key egyik szép vendéglőjében gyűlt össze for-

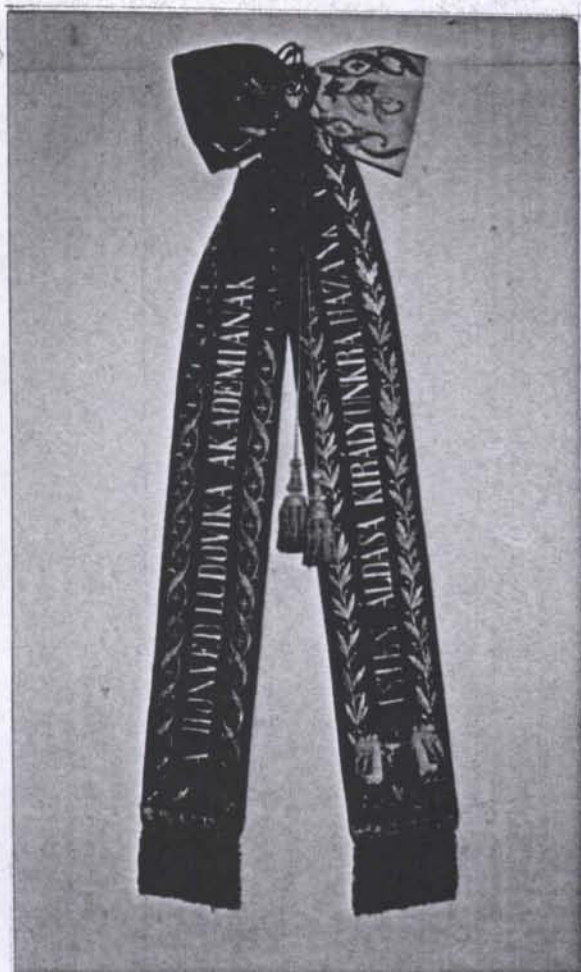

mai megemlékezésre a 34-es évfolyam Feleségeikkel és közvetlen rokonokkal együtt. Itt az Eltávozottak emlékének való visszapihantás, a Ludovikás évekre való visszaemlékezés és ami azután történt, meg tervek röppentek fel egy most sűrűbben tartandó találkozókra- ha még ~~sz. Isten~~ megengedi és akinek megengedi...

Aug. 21.-én és utána 1-2 napig a gyönyörű Sarasota-i tengerparton töltődött el sok szép óra fürdással, mókával, szeretettel, valamint az egymáshoz látogatással- bucsuzóval...

Az előkészítés fő munkálatait és azok részleteit az előbb említett helyi bajtársakon kívül zömében Bak Andris és Meleg Gabi végezték. Még egyszer köszönet mindegyiküknek és Feleségeiknek a felejthetetlen napokért.

- D é n e s J e n ő -

A Ludovikás Zászló szalagja.

Az 1934-ben avatottak csoportja, akik megjelentek a sarasotai találkozón.

* - * - * - * -

B O R B Á L A - E S T

Dél-Floridában élő volt tüzérek december 4.-én este a sarasotai Holiday Inn étterem külön termében tartották meg a Borbála estjüket.

Apáthy László kerestlen szavakkal nyitotta meg a tüzérek estjét, ami már itt a hatodik volt. Utána Merényi Károly tüzérezredes nemcsak mint rangidős, de mint a legidősebb tüzér köszöntötte a megjelenteket s külön megemlékezett vitéz Ámlay Béla vk. ezredesről, aki nemrégiben

hunyt el Argentínában. Ő az emigrációban lévő tüzér-muzeum megalapítója és egyúttal örökeje is volt.- Emlékét egy percnyi fel-ákkással honoráltuk. Ezután következett a hagyományos Borbála-tekercs, amit az idén is vitéz Baranchi Tamáska Endre készített el s olvasott fel az egybegyűltek előtt. Vidám versorai mosolyt varázsoltak többiben a z ünneplő közönség arcán. Dénes Jenő Miami-ból üdvözölte a közönséget s ezután Szalay István nyújtotta át az Apáthy házaspárnak Köteles Árpád festőművész olajfestményét, amely éppen a doni visszavonulás egyik részletét örökíti meg. Majd a más fegyvernemek nevében vitéz L. Jeziarski László vitézi székkapitány szólalt fel. A műsor további részében Dr. Fűry Lajos író a huszár életből való kedves epizódokat mesélt el. Mint mindig, most is nagy sikere volt.

A jó vacsora elfogyasztása után a tüzerek és a tüzér barátok még soká maradtak együtt kellemes bajtársi együttesben.- A Borbála estét az idén is Apáthy Lászlóné rendezte nagy hozzáértéssel s igen sikeresen, amiért neki csak igen hálásak vagyunk s szívből gratulálunk ehhez. Egyébként ez volt Sarasotában a hatodik Borbála este s azokat mind az Apáthy házaspár rendezte. Ezért még külön köszönet is illeti őket.

A Borbála est egyik asztala.

v. Baranchi Tamáska Endre a Borbála-tekercsét olvassa.

= * = * =

Dr. Fűry Lajos író a californiai magyarság meghívására november végén irodalmi körúton volt. Nagysikerű előadást tartott Los Angelesben, San Diegoban és Phoenix, Arizonába is átment.-

- - - - -

November végén újra megtartották a Magyar Kongresszust (Magyar Találkozót) Clevelandban. Annak lefolyásáról a magyar újságok bővebben írtak. Ennek keretében volt az Árpád Akadémiának is a szokott évi gyűlése.

* * * * *

A jövő évi CSENDŐR-NAP 1984, február 17.-én vasárnap lesz a sarasotai Holiday Inn külön termében. A meghívókat már kiküldtem.

- * - * - * -

Ugy látszik, hogy már külön kórházi rovatot is kell nyitnunk; Az utóbbi hónapokban kórházban volt Apáthy László, Dr. Kuli Sándor s jőmagam is.

vitéz B e s z é d e s L a j o s

tart.m.kir. csendőrhadnagy, Szt. László lovag, szobrász-és kerámikus művész, az Árpád Akadémia tagja, cserkész csapatfőnök, stb.

hosszas szenvedés után 86 éves korában King of Prussia, PA. USA.-1984, november.6.-án elhunyt.

Mint cserkészvezető igen értékes szervezői, nevelői és szakirói tevékenységet fejtett ki.

Elbeszéléseit, verseit a Katolikus Magyarok Vasárnapja, a Köpes Magyar Világhíradó, a Krónika és a Bajtársi Levél közölte.

+ Emlékét kegyelettel megőrizzük ! +

Sirfelirat .

Kapitány Andreas Tamáska de Baranch,
Neked is megjött a kemény égi parancs.
Szilaj pej paripád Hadak Utján halad,
E sirhelom alatt, csak a tested porlad.

+

(Ezt a sirverset harminchárom évvel ezelőtt a budapesti börtönben irtam.)

Önkéntes adományok a F.B.H-ra;

v.A.A.Z.ezds. \$ 5.00, N.N. \$ 2.00, Z.deB. \$ 10.00. *Az adományokat a Szerkesztőség köszöni.

A F.B.H. 25 példányban jelenik meg. Ha az olvasó bajtársak akarják, a jövő évben a harmadik évfolyamra lép a kis szerény lapunk.

o - o - o

Ez a szám lezárva 1984, december 25.-én. Sajnos közbejött akadályok miatt nem készülhetett el előbb.

Minden bajtársunknak

egy szebb, szerencsésebb, szabadabb

MAGYAR ÚJESZTENDŐT !

Kívánunk

Levelezési cím;

Capt. Endre vitéz Tamáska de Baranch
2621 Woodgate Lane
Sarasota, FL. 33581- USA.

